

Els límits i l'abast del desenvolupament de la normativa catalana sobre justícia de pau i de proximitat

Els límits i l'abast del desenvolupament de la normativa catalana sobre justícia de pau i de proximitat

Informe elaborat per:

Gerard Martín Alonso, cap de l'Àrea d'Assessorament sobre l'Organització
Territorial del Poder (IEA)

Barcelona, 15 de desembre de 2025

© 2026 Generalitat de Catalunya

Institut d'Estudis de l'Autogovern (<https://iea.gencat.cat>)

Disseny i maquetació: Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions (EADOP)

DL B 6578-2026

Sumari

Presentació	5
1. La competència de la Generalitat de Catalunya sobre la justícia de proximitat.....	6
2. La competència de la Generalitat de Catalunya sobre la justícia de pau	10
2.1 Regulació estatutària.....	10
2.2 Doctrina constitucional.....	11
2.3 Decrets de traspassos.....	12
3. La regulació de la justícia de pau, a partir de la Llei orgànica 1/2025,de 2 de gener, de mesures en matèria d'eficiència del servei públic de justícia.....	13
3.1 Els jutges de pau.....	13
3.2 Les noves oficines de justícia dels municipis.....	17
4. Atribucions dels jutges de pau	26
4.1 Competències jurisdiccionals: judicis i conciliacions.....	26
4.2 La pèrdua de la competència per a celebrar matrimonis.....	30
4.3 Funcions en l'àmbit electoral.....	31
5. Propostes per a la selecció, el nomenament i l'atribució de funcions dels jutges de pau.....	32
5.1 El procés de selecció.....	32
5.2 El nomenament.....	37
5.3 Les funcions.....	38
5.4 Actuacions de la Generalitat.....	44
5.5 Actuacions estatals.....	46
5.6 El marc de col·laboració necessari.....	48
Conclusions.....	49
1. La competència per a la regulació de la justícia de proximitat correspon al legislador estatal que pot reconèixer funcions o facultats d'intervenció a les comunitats autònomes.....	49
2. La figura dels jutges de pau.....	49

3. Propostes per a la selecció, el nomenament i l'atribució de funcions dels jutges de pau.....	52
4. Altres actuacions que poden impulsar la Generalitat i l'Estat.....	56
5. Tres aspectes que cal tenir en compte en el procés de reforçament de la figura del jutge de pau.....	58
Annex. Bibliografia.....	60

Presentació

L'informe sobre els límits i l'abast del desenvolupament de la normativa catalana sobre justícia de pau i de proximitat ha estat elaborat per l'Institut d'Estudis de l'Autogovern (IEA), d'acord amb l'encàrrec formulat per l'Acord del Govern de 8 d'abril de 2025 que aprova les línies estratègiques d'actuació per a la transformació de la justícia de pau i de proximitat a Catalunya. L'Acord encarrega a l'IEA la realització d'una anàlisi sobre els límits i l'abast del desenvolupament de la normativa catalana sobre justícia de pau i de proximitat (punt 10 de l'Acord).

Aquest informe estudia l'abast de les competències de la Generalitat sobre les dues tipologies de justícia esmentades, a partir de les previsions de l'Estatut d'autonomia de Catalunya (EAC), la normativa estatal, la doctrina constitucional i els decrets de traspassos.

L'Informe, després d'explorar amb minuciositat les novetats que ha comportat per als jutges de pau l'aprovació de la Llei orgànica 1/2025, de 2 de gener, de mesures en matèria d'eficiència del sector públic de justícia (LO 1/2025), detalla i analitza quines són les competències actuals dels jutges de pau.

Finalment, l'Informe duu a terme un seguit de propostes per a la selecció, el nomenament i l'atribució de noves funcions als jutges de pau, tot distingint entre les actuacions que pot endegar la Generalitat de Catalunya i les que haurien de ser impulsades per les institucions estatals, a partir sempre d'una premissa indefugible: els jutges de pau han desenvolupat i continuen desenvolupant unes funcions rellevants, en un context de proximitat a la ciutadania.

1. La competència de la Generalitat de Catalunya sobre la justícia de proximitat

L'article fonamental de l'EAC que cal tenir en compte pel que fa a les competències de la Generalitat sobre la justícia de proximitat és el 108. Aquest precepte atribueix a la Generalitat de Catalunya una doble competència. D'una banda, el primer apartat de l'art. 108 assigna a la Generalitat competència sobre la justícia de pau, en els termes que estableixi la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial (LOPJ). D'altra banda, el segon apartat de l'art. 108 determina que la Generalitat, en les poblacions que es determini i d'acord amb el que disposa la LOPJ, pot instar que s'estableixi un sistema de justícia de proximitat que tingui per objectiu resoldre conflictes menors amb celeritat i eficàcia.

Per tant, d'acord amb la regulació estatutària, les funcions i les potestats que pugui exercir la Generalitat de Catalunya en relació amb la justícia de proximitat i la justícia de pau estan, en principi, vinculades a la normativa que estableixi la LOPJ. Serà oportú, en conseqüència, analitzar el contingut d'aquesta regulació, perquè a partir d'aquesta podrem arribar a esbrinar quines són les funcions i les potestats específiques que pot exercir la Generalitat de Catalunya sobre els dos àmbits esmentats: la justícia de pau i la justícia de proximitat.

Endinsant-nos en l'àmbit normatiu, cal fer notar que la LOPJ no conté cap element específic a l'estructuració d'una justícia de proximitat, almenys en aquests termes concrets. En aquest punt, cal diferenciar entre la justícia de proximitat i la justícia de pau a partir de la consideració que, mentre que aquesta última opera en determinats municipis —actualment, com veurem més endavant, en els que no tenen tribunal d'instància—, la justícia de proximitat es pot implementar en qualsevol municipi, atès que el seu objectiu és acostar l'exercici de la funció jurisdiccional als ciutadans. En altres paraules, regular els jutges de pau i l'estructura judicial que els dona suport —les oficines de justícia en els municipis— significa també aproximar la justícia als ciutadans, com reflecteix l'exposició de motius de la LO 1/2025, de 2 de gener, de mesures en matèria d'eficiència del servei públic de justícia, aprovada recentment, que apunta que la creació de l'oficina de justícia en el municipi —que és una estructura administrativa que es nodreix de les

antigues secretaries dels jutjats de pau— acosta l'Administració de justícia a tots els municipis. En canvi, la justícia de proximitat no opera només en els municipis de dimensions reduïdes, com és el cas de la justícia de pau, sinó que també és aplicable i té tot el sentit en les grans conglomeracions urbanes, com reflecteix, per exemple, la Llei 1/2006, de 13 de març, per la qual es regula el règim especial del municipi de Barcelona, que preveu que la justícia de proximitat es podrà implantar en el terme municipal de la ciutat de Barcelona de conformitat amb el que disposi la LOPJ (art. 37.1), mentre que la seva naturalesa, constitució, competències, demarcació, funcionament i finançament es regulen de conformitat amb el que determinin la LOPJ i les lleis sectorials (art. 37.2).

En tot cas, és prou significatiu que la competència estatutària de la Generalitat de Catalunya sobre la justícia de proximitat es vinculi a la possibilitat d'“instar” a establir-la, la qual cosa palesa que ens trobem davant d'una funció d'impuls o promoció, més que no pas una competència pròpia que permeti a la Generalitat adoptar decisions pròpies desvinculades de les decisions l'aprovació de les quals correspon al legislador estatal. També, com acabem de veure, la Llei reguladora del règim especial del municipi de Barcelona vincula la implantació de la justícia de proximitat a la ciutat de Barcelona al que estableixi la LOPJ (art. 37.1), la qual cosa significa remetre's a la competència del legislador orgànic estatal sense que es prevegi cap règim diferenciat —amb intervenció o no de la Generalitat de Catalunya— per a implantar la justícia de proximitat. De fet, la mateixa exposició de motius d'aquesta Llei ho reflecteix així, en indicar textualment: “El títol III consolida l'existència de la denominada «justícia de proximitat», un nou esglaió judicial dirigit a resoldre els conflictes derivats de la convivència ciutadana, sense els inconvenients de formalisme i lentitud que de vegades pateix la justícia ordinària. No obstant això, i atès que l'article 122 de la Constitució reserva la regulació d'aquesta matèria a la Llei orgànica del poder judicial, es difereix la posada en marxa dels jutjats de proximitat fins a l'aprovació de la modificació de la dita Llei orgànica en aquest sentit”.

És, en definitiva, al legislador orgànic estatal a qui correspon regular la justícia de proximitat en la mesura que aquesta justícia ha de ser impartida per òrgans jurisdiccionals, la qual cosa se situa en l'àmbit de la competència exclusiva de l'Estat, de conformitat amb l'article 149.1.5 de la Constitució espanyola (CE) i tenint en compte les previsions de l'art. 122 CE. Un bon exemple del que acabem de dir el trobem en el projecte de Llei orgànica de modificació de la Llei 6/1985, d'1 de juliol,

del poder judicial, en matèria de justícia de proximitat i consells de justícia, que va aprovar el Govern espanyol l'any 2006 (*Butlletí Oficial de les Corts Generals*, Congrés dels Diputats, Sèrie A, Projectes de Llei, núm. 71-1, de 27 de gener de 2006). Aquesta proposta normativa, tot i que no va ser aprovada, és prou rellevant perquè reflecteix aspectes essencials de la justícia de proximitat:

a) El projecte de llei expressa la competència estatal per regular la justícia de proximitat: el projecte de llei és expressiu i és una manifestació de la competència estatal per a la regulació de la justícia de proximitat, tot i que aquesta regulació pugui arribar a ser “instada” per la Generalitat de Catalunya, de conformitat amb el que estableix l'art. 108.2 EAC.

b) La justícia de proximitat es vinculava a les grans aglomeracions urbanes i no als petits municipis: el projecte de llei preveia que els jutjats de proximitat existirien en els municipis que tinguessin règim municipal especial o que complissin les exigències de l'art. 121 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local, que es vinculaven a municipis de grans nuclis de població.¹

c) La competència dels jutjats de proximitat tenia per objecte qüestions que, amb caràcter general, tenien menys rellevància: el projecte de llei preveia que, en l'ordre civil, coneixerien de la substanciació en primera instància, la decisió i l'execució dels processos, i també les funcions de conciliació i mediació, que els atribuís la llei (per exemple, determinats judicis verbals en què es coneguessin de demandes la quantia de les quals no superés 3.000 €); en l'ordre penal, tindrien atribuïda la competència en primera instància del coneixement, la decisió i l'execució dels judicis de faltes, amb l'exclusió de les que corresponien als jutjats de violència sobre la dona; en l'ordre contenciós administratiu, coneixerien dels recursos contra sancions imposades per les entitats locals que no excedissin de 1.000 €.

d) Les comunitats autònomes que hagin rebut el traspàs de mitjans personals i materials de l'Administració de justícia tenien un règim específic en relació amb la justícia de proximitat: d'una banda, els llocs de treball de l'oficina judicial dels jutjats de proximitat podien ser coberts per funcionaris al servei de l'Administració de justícia, de les comunitats autònomes o de les entitats locals; de l'altra, les seves assemblees legislatives podien instar a reformar la Llei 38/1988,

---

¹ L'art. 121 de la Llei de bases de règim local fa referència als municipis següents: a) Municipis la població dels quals superi els 250.000 habitants; b) Municipis capitals de província la població de la qual sigui superior als 175.000 habitants; c) Municipis que siguin capitals de província, capitals autonòmiques o seus de les institucions autonòmiques; d) Municipis la població dels quals superi els 75.000 habitants que presentin circumstàncies econòmiques, socials, històriques o culturals especials.

de 28 de desembre, de demarcació i planta judicial per a la implantació dels jutjats de proximitat en un o diversos municipis inclosos en el seu àmbit territorial, mitjançant les vies de l'art. 87.2 CE.

La conclusió final de tot el que s'ha exposat en relació amb el marc normatiu de la justícia de proximitat és que la competència per a regular-la correspon al legislador estatal, per mitjà de la reforma de la LOPJ i de la Llei de demarcació i planta judicial, i també de la normativa processal reguladora dels àmbits jurisdiccionals penal, contenciós administratiu i civil. Aquestes reformes podrien reconèixer funcions o facultats d'intervenció per a les comunitats autònomes amb competències transferides en matèria de justícia. Per la seva banda, tal com resulta de la dicció estatutària (art. 108.2 EAC), la competència de la Generalitat se circumscriu a la capacitat d'instar la implantació d'una justícia de proximitat; aquesta competència es podria exercir de dues maneres: d'una banda, reclamant formalment al Govern espanyol i al Consell General del Poder Judicial, com a òrgan de govern del poder judicial, l'impuls de les actuacions necessàries per a una futura implantació de la justícia de proximitat; i de l'altra, presentant davant del Govern espanyol o del Congrés dels Diputats, mitjançant les vies previstes a l'art. 61, apartats b) i c) EAC, una proposta articulada de reforma de les lleis estatals que s'han indicat anteriorment que incorporés una proposta concreta sobre jutjats de proximitat i, correlativament, una nova planta judicial. Aquesta proposta podria tenir un abast general o, si es considerés oportú, es podria circumscriure al municipi de Barcelona, atès el règim especial del qual aquest gaudeix.

2. La competència de la Generalitat de Catalunya sobre la justícia de pau

En aquest apartat fem referència a les previsions de l'EAC, a la doctrina constitucional i als decrets de traspassos aprovats relacionats amb la justícia de pau.

2.1 Regulació estatutària

A diferència de la justícia de proximitat, la justícia de pau —que, com hem dit, també acosta la justícia als ciutadans— compta amb una regulació específica, aprovada per les institucions estatals, en què la Generalitat pot exercir les competències que té assumides estatutàriament. L'existència d'aquest marc normatiu ens permet analitzar, d'una banda, quin és l'abast efectiu d'aquestes competències i, de l'altra, el model de justícia de pau que s'ha configurat a partir de la intervenció de les institucions estatals i de la Generalitat.

Començant per l'EAC, cal assenyalar que, com hem apuntat, el primer apartat de l'art. 108 EAC atribueix a la Generalitat competència sobre la justícia de pau, en els termes que estableixi la LOPJ. El mateix apartat afegeix tres precisions:

- Nomenament dels jutges: correspon al Consell de Justícia de Catalunya, també en els termes que estableixi la LOPJ.
- Indemnitzacions i mitjans: la Generalitat es fa càrrec de llurs indemnitzacions i és competent per a la provisió dels mitjans necessaris per a l'exercici de llurs funcions.
- Creació i provisió de les secretaries: correspon a la Generalitat.

També cal fer referència a l'article 109 EAC, que incorpora l'anomenada *clàusula subrogatòria*, en virtut de la qual la Generalitat exerceix, ultra les competències atribuïdes expressament per aquest Estatut, totes les funcions i les facultats que la LOPJ reconeix al Govern de l'Estat amb relació a l'Administració de justícia a Catalunya. Per tant, en la mesura que la LOPJ reconegui competències al Govern de l'Estat relacionades amb la justícia de pau, aquestes haurien de ser exercides per la Generalitat. De fet, l'article esmentat té el precedent en l'article 18 de l'EAC

de 1979, que establia que corresponia a la Generalitat, quant a l'Administració de justícia, llevat de la militar, exercir totes les facultats que les lleis orgàniques del poder judicial i del Consell General del Poder Judicial reconeguessin o atribuïssin al Govern de l'Estat.

2.2 Doctrina constitucional

Si passem a l'àmbit de la doctrina constitucional, cal fer notar que la coneguda sentència del Tribunal Constitucional (STC) 31/2010, de 28 de juny, que resol el recurs d'inconstitucionalitat interposat per 99 diputats del grup parlamentari popular al Congrés contra l'EAC, no es va pronunciar sobre l'article 108 esmentat, atès que no havia estat inclòs en l'objecte del recurs que s'havia presentat. Sí que ho fa, en canvi, la STC 137/2010, de 16 de desembre, que va donar resposta al recurs d'inconstitucionalitat formulat pel Defensor del Poble contra diversos preceptes de l'EAC. Malgrat que les funcions que corresponen al Defensor del Poble se situen en l'àmbit de la tutela dels drets i llibertats, el recurs que va presentar també s'afegia al debat competencial, tot impugnant diversos preceptes atributius de competències a la Generalitat de Catalunya. Entre els articles impugnats hi havia l'article 108.1 EAC —el que atribueix a la Generalitat competència sobre la justícia de pau. La STC 137/2010 rebutja, en aquest punt, la impugnació formulada, tot argumentant que, amb independència de la inclusió de qualsevol contingut relacionat amb la matèria d'Administració de justícia recollida en l'art. 149.1.5 de la Constitució espanyola, l'Estat podia decidir amb llibertat, sense que el que disposava l'Estatut d'autonomia pogués condicionar el legislador orgànic, i que la LOPJ era l'única norma constitucionalment habilitada per a regular qüestions en matèria d'Administració de justícia en sentit propi, com era la justícia de pau en la qual s'exercia la funció jurisdiccional en sentit estricte.

Per tant, de la mateixa manera que va fer la STC 31/2010 respecte dels preceptes estatutaris que incidien en qüestions relacionades amb l'Administració de justícia, la STC 137/2010 sosté que serà el legislador orgànic —competent per regular el poder judicial— el que podrà establir la normativa aplicable a la justícia de pau. Es pot afegir, com a nota comuna a la doctrina de les dues sentències esmentades, que el legislador estatal —ordinari i orgànic— gaudeix d'una llibertat completa per implementar o no les previsions estatutàries i, en cas que decideixi fer-ho, per donar-li l'abast que consideri oportú.

2.3 Decrets de traspassos

En darrer lloc, fem esment dels decrets de traspassos de l'àmbit de la justícia de pau. Se n'han aprovat dos, vinculats a l'EAC de 1979 i a les competències sobre Administració de justícia que aquest atribuïa a la Generalitat.

En primer lloc, cal fer esment del Reial decret 966/1990, de 20 de juliol, sobre traspàs de funcions de l'Administració de l'Estat a la Generalitat de Catalunya, en matèria de provisió de mitjans materials i econòmics per al funcionament de l'Administració de justícia. Mitjançant aquest Reial decret, es van traspasar a la Generalitat de Catalunya les funcions i serveis que exercia l'Administració de l'Estat per a la provisió dels mitjans materials i econòmics necessaris per al funcionament de l'Administració de justícia, inclosos els jutjats de pau. Entre aquestes funcions, s'inclouen, entre d'altres, les següents:

- L'adquisició i la gestió de patrimoni mobiliari i immobiliari i d'estris per als òrgans judicials.
- La preparació, l'elaboració i l'execució dels programes de reparació i conservació dels edificis judicials i la seva inspecció.
- El pagament de les indemnitzacions per raó de servei originades a conseqüència de serveis prestats.

La segona disposició que cal esmentar és el Reial decret 441/1996, d'1 de març, sobre traspàs de funcions i serveis de l'Administració de l'Estat a la Generalitat de Catalunya en matèria de mitjans personals al servei de l'Administració de justícia. Mitjançant aquest Reial decret es traspassaven a la Generalitat de Catalunya les funcions i els serveis que exercia l'Administració de l'Estat en relació amb la revisió i l'aprovació de les agrupacions de les secretaries de jutjats de pau, i la fixació de la seva plantilla i l'adscripció, si és el cas, de funcionaris dels cossos judicials als jutjats de poblacions de més de 7.000 habitants, o que per la càrrega de treball es consideri justificat.

En canvi, amb posterioritat a l'aprovació de l'EAC de 2006, no s'han aprovat traspassos a la Generalitat vinculats a les competències assumides en matèria d'Administració de justícia, més enllà dels relatius a la transferència de mitjans personals i materials.

3. La regulació de la justícia de pau, a partir de la Llei orgànica 1/2025, de 2 de gener, de mesures en matèria d'eficiència del servei públic de justícia

3.1 Els jutges de pau

En l'anàlisi que duem a terme sobre la justícia de pau, cal partir, de manera inexcusable, de la nova regulació sobre aquesta matèria introduïda per la LO 1/2025, de 2 de gener, de mesures en matèria d'eficiència del servei públic de justícia, ja esmentada.

Destaquem, en primer lloc, els punts essencials del règim jurídic aplicable als jutges de pau, no només perquè això ens ajuda a delimitar l'abast de les funcions, normatives i executives, que la Generalitat pot exercir en relació amb la seva figura, sinó perquè també, a partir del seu coneixement, estarem en millors condicions de formular propostes tant per a l'exercici de la competència que correspon a la Generalitat com, en general, per a l'eventual reforçament de la figura dels jutges de pau. El règim de competències dels jutges de pau el tractem en un apartat diferenciat, atesa la seva rellevància.

Els punts centrals del règim jurídic dels jutges de pau són els següents:

a) Exerceixen la potestat jurisdiccional

Tres normes fan referència a l'exercici de potestats jurisdiccionals per part dels jutges de pau:

- En primer lloc, la LOPJ estableix que els jutges de pau exerceixen la potestat jurisdiccional (art. 26.a LOPJ, en la redacció donada per la LO 1/2025),² sense pertànyer a la carrera judicial, amb subjecció al règim establert en la LOPJ i amb inamovibilitat temporal (art. 298.2 LOPJ, en la redacció donada per la LO 1/2025).
- En segon lloc, l'art. 5 de la Llei 38/1988, de 28 de desembre, de demarcació i planta judicial, determina que els jutjats de pau tenen jurisdicció en el terme del municipi respectiu, del qual reben el nom.

---

² La reforma introduïda per la LO 1/2025 ha comportat que l'exercici de la potestat jurisdiccional s'atribueixi als jutges de pau (art. 26.a LOPJ), a diferència de la regulació anterior, que l'atribuïa als jutjats de pau.

- Finalment, en tercer lloc, l'art. 2 de la Llei orgànica 2/1987, de 18 de maig, de conflictes jurisdiccionals, atribueix als jutjats de pau la potestat de plantejar, per mitjà del jutge de primera instància i instrucció —cal entendre que, d'acord amb la LO 1/2025, seria el jutge de la secció civil i d'instrucció única del tribunal d'instància— un conflicte jurisdiccional a l'Administració.

b) Són presents en els municipis en què no hi ha tribunal d'instància

En cada municipi on no hi hagi tribunal d'instància, i amb jurisdicció en el terme corresponent, hi ha un jutge de pau (art. 99 LOPJ, en la redacció donada per la LO 1/2025).

c) Requisits per ser jutge de pau, procediment d'elecció, nomenament, jurament i presa de possessió

Requisits

Poden ser nomenats jutges de pau, tant titular com substitut, els qui, fins i tot sense ser llicenciats en Dret, reuneixin els requisits establerts en la LOPJ per a l'ingrés en la carrera judicial, i no estiguin incursos en cap de les causes d'incapacitat o d'incompatibilitat previstes per al desenvolupament de les funcions judicials, a excepció de l'exercici d'activitats professionals o mercantils (art. 102 LOPJ).

Procediment d'elecció per part de l'ajuntament

Els jutges de pau i els seus substituïts són triats pel ple de l'ajuntament, amb el vot favorable de la majoria absoluta dels seus membres, entre les persones que, reunint les condicions legals, ho sol·licitin. Si no hi ha cap sol·licitant, el ple els tria lliurement (art. 101.2 LOPJ).

Si en el termini de tres mesos, a comptar des que es produeixi la vacant en un jutjat de pau, l'ajuntament no efectua la proposta, la Sala de Govern del Tribunal Superior de Justícia designa el jutge de pau. S'actua de la mateixa manera quan la persona proposada per l'ajuntament no reuneix, segons la mateixa sala de govern i escoltant el Ministeri Fiscal, les condicions exigides (art. 101.4 LOPJ).

Nomenament pel Tribunal Superior de Justícia, mentre que no estigui constituït el Consell de Justícia de Catalunya

Els jutges de pau i els seus substituïts són nomenats per a un període de quatre anys per la Sala de Govern del Tribunal Superior de Justícia (art. 101.1 LOPJ). Prè-

viament, l'ajuntament ha d'haver remès el seu acord a la secció civil i d'instrucció única del tribunal d'instància, que l'ha d'eleva a la Sala de Govern (art. 101.3 LOPJ, en relació amb la disposició addicional primera de la LO 1/2025).

La LOPJ reitera que correspon a les Sales de Govern dels Tribunals Superiors de Justícia, en ple o en comissió, expedir els nomenaments dels jutges de pau (art. 152.2.3 LOPJ, en la redacció donada per la LO 1/2025), però pren en consideració les previsions dels estatuts d'autonomia, atès que determina que el nomenament dels jutges de pau es fa conformement al que regulen els estatuts d'autonomia en aquelles comunitats autònomes a les quals s'atribueixin competències en matèria de justícia de pau o de proximitat (disposició addicional 25a LOPJ, afegida per la LO 1/2025). Recordem, en aquest sentit, que l'art. 108 EAC estableix, de manera expressa, que correspon al Consell de Justícia de Catalunya, en els termes que estableixi la LOPJ, el nomenament dels jutges de pau. Tanmateix, aquest òrgan judicial no ha estat encara creat ni regulat, i tampoc la LO 1/2025 regula cap tipus de règim transitori aplicable al nomenament dels jutges de pau, mentre no estiguin constituïts els consells de justícia previstos en els estatuts d'autonomia.

Jurament i presa de possessió

Els jutges de pau presten jurament davant el jutge de la secció civil i d'instrucció única del tribunal d'instància i prenen possessió davant de qui es trobi exercint la jurisdicció (art. 101.5 LOPJ, en relació amb la disposició addicional primera de la LO 1/2025).

d) Règim de substitució

Els jutges de pau són substituïts pels respectius jutges substituïts (art. 215 LOPJ).

e) Retribució

Els jutges de pau són retribuïts pel sistema i en la quantia que legalment s'estableixi (art. 103.1 LOPJ). Els pressupostos generals de l'Estat contenen una consignació anual per a la dotació dels jutges de pau (art. 404 LOPJ, en la redacció donada per la LO 1/2025).

A aquesta regulació de la LOPJ, cal afegir-hi que l'art. 49 de la Llei 38/1988, de 28 de desembre, de demarcació i de planta judicial, estableix, de manera més detallada, que els jutges de pau perceben una retribució conforme als mòduls que es fixin en la Llei de pressupostos generals de l'Estat d'acord amb el nombre d'habitants de dret de la localitat (art. 49.1); aquesta retribució és compatible amb les

percepcions ordinàries obtingudes per l'interessat en l'exercici d'activitats professionals o mercantils i no comporta el reconeixement de cap dependència respecte a l'ajuntament (art. 49.2).

f) Tractament

Els jutges de pau tenen, dins de la seva circumscripció, el tractament i la precedència que es reconeguin en la seva circumscripció als jutges de les seccions civils i d'instrucció úniques dels tribunals d'instància (art. 103.1 LOPJ, en relació amb la disposició addicional primera de la LO 1/2025).

g) Cessament

Els jutges de pau i els substituïts cessen pel transcurs del seu mandat i per les mateixes causes que els jutges de carrera en el que els sigui aplicable (art. 103.2 LOPJ).

h) Règim de recusacions, de recursos i de qüestions de competència

Els incidents de recusació dels jutges de pau són instruïts pel jutge de la secció civil del tribunal d'instància del partit corresponent o, si n'hi ha més d'un, pel designat en virtut d'un torn establert per ordre d'antiguitat (art. 224.1.6 LOPJ, en relació amb la disposició addicional primera de la LO 1/2025). Correspon al mateix jutge instructor de l'incident de recusació adoptar una decisió sobre aquest (art. 227.9 LOPJ, en la redacció donada per la LO 1/2025).

Les seccions civils o les seccions civils i d'instrucció que constitueixen una secció única dels tribunals d'instància, coneixen, en l'ordre civil, dels recursos que estableixi la llei contra les resolucions dels jutges de pau del partit (art. 85.3 LOPJ, en la redacció donada per la LO 1/2025) i de les qüestions de competència en matèria civil entre els jutges de pau del partit (art. 85.4 LOPJ, en la redacció donada per la LO 1/2025).

Les seccions d'instrucció o les seccions úniques dels tribunals d'instància coneixen, en l'ordre penal, dels recursos que estableixi la llei contra les resolucions dictades pels jutges de pau del partit i de les qüestions de competència entre aquests (art. 88.1.e LOPJ, en la redacció donada per la LO 1/2025).

Finalment, cal apuntar que els jutges de pau es regeixen per un Reglament aprovat per Acord del Ple del Consell General del Poder Judicial, de 7 de juny de 1995. Aquest Reglament regula el procediment per al nomenament dels jutges de pau, les seves condicions de capacitat i compatibilitat, el règim d'incompatibilitats i de

prohibicions, els drets i els deures, i el seu règim de responsabilitat. Lògicament, aquesta regulació continuarà vigent en tot allò que no s'oposi a la nova configuració dels jutges de pau introduïda per la LO 1/2025.

3.2 Les noves oficines de justícia dels municipis

És important fer esment del paper de les oficines de justícia dels municipis creades per la LO 1/2025, per tres raons: en primer lloc, perquè substitueixen els jutjats de pau —el preàmbul de la LO 1/2025 fa referència a “l'evolució dels jutjats de pau a modernes oficines de justícia en els municipis”—, la qual cosa significa que han assumit funcions que anteriorment estaven assignades als jutjats de pau; en segon lloc, perquè tenen com una de les seves funcions assistir el jutge de pau; i, en tercer lloc, perquè la LO 1/2025 assigna a les comunitats autònomes, amb competències assumides en matèria de justícia, diverses funcions en relació amb aquestes oficines.

Tot seguit, fem un esment de cinc aspectes del règim jurídic de les oficines: la seva configuració; les seves funcions; el suport material i financer que els han de donar les comunitats autònomes amb competències assumides en matèria de justícia; el règim de personal que hi serveix, i les agrupacions que es poden aprovar.

A. Configuració

a) Existeixen en municipis sense tribunal d'instància i presten serveis en l'àmbit de l'Administració de justícia

Les anomenades oficines de justícia —que hi ha en cada municipi on un tribunal d'instància no tingui la seva seu— es defineixen com les unitats que, sense estar integrades en l'estructura de l'oficina judicial, es constitueixen en l'àmbit de l'organització de l'Administració de justícia per a la prestació de serveis a la ciutadania dels municipis (art. 439 ter.1 LOPJ, afegit per la LO 1/2025).

b) Transformació dels jutjats de pau en oficines de justícia

Els jutjats de pau es transformen en oficines de justícia en els municipis en la data de constitució prevista per a cada tribunal d'instància³ (disposició transitòria sisenana.1 LO 1/2025).

---

³ La disposició transitòria primera LO 1/2025 va establir que la constitució dels Tribunals d'Instància es fes de manera esglaonada d'acord amb l'ordre següent:

c) Transformació de les agrupacions de secretaries de jutjats de pau en agrupacions d'oficines de justícia

Quan estiguin constituïdes agrupacions de secretaries de jutjats de pau, aquestes es transformen en les agrupacions d'oficines de justícia en els municipis a què fa referència l'apartat 3 de l'article 439 quinquies LOPJ (disposició transitòria sisena.1 LO 1/2025).

d) El jutge de pau ha de disposar de recursos en l'oficina de justícia

El jutge de pau ha de disposar, en aquesta oficina, de recursos i espais suficients i senyalitzats adequadament (art. 439 ter.2 LOPJ, afegit per la LO 1/2025).

B. Funcions

L'anàlisi de les funcions atribuïdes a les oficines de justícia dels municipis fa evident l'impacte notable de la seva creació en l'àmbit de la justícia de pau i, per tant, en l'àmbit de la competència que correspon estatutàriament a la Generalitat de Catalunya, que, com va decidir el Tribunal Constitucional, està condicionada per les decisions que pugui adoptar el legislador orgànic cridat a regular el poder judicial.

En primer lloc, cal destacar que les oficines de justícia presten assistència al jutge de pau del municipi en relació amb l'exercici de les funcions que tingui atribuïdes legalment (art. 439 quater.1.a LOPJ, afegit per la LO 1/2025), la qual cosa sembla obligada i inexcusable, si es té en compte que els jutjats de pau es transformen en oficines de justícia i no es creen altres òrgans que els substitueixen.

Però, en segon lloc, l'aspecte més rellevant de la regulació de les oficines de justícia és que assumeixen funcions i serveis que estaven atribuïts als jutjats de pau, com reflecteix, de manera general, la disposició addicional 24 LOPJ, introduïda per la LO 1/2025. Aquesta disposició estableix que, un cop constituïdes les oficines de justícia en els municipis, totes les referències normatives als jutjats de pau s'entenen fetes als jutges de pau quan es refereixin a les competències que aquests tinguin en matèria jurisdiccional o qualsevol altra que els vingui atribuïda per la legislació.

"1r. El dia 1 de juliol de 2025, els jutjats de primera instància i instrucció i els jutjats de violència sobre la dona, en els partits judicials on no hi hagi un altre tipus de jutjats, s'han de transformar, respectivament, en seccions civils i d'instrucció úniques i seccions de violència sobre la dona.

2n. El dia 1 d'octubre de 2025, els jutjats de primera instància, els jutjats d'instrucció i els jutjats de violència sobre la dona, en els partits judicials on no hi hagi un altre tipus de jutjats, s'han de transformar, respectivament, en seccions civils, seccions d'instrucció i seccions de violència sobre la dona.

3r. El dia 31 de desembre de 2025, la resta de jutjats, no compresos en els supòsits anteriors, s'han de transformar en les seccions respectives de conformitat amb el que preveu aquesta Llei."

En canvi, les referències fetes als jutjats de pau, en tots els altres casos, s'entenen realitzades a les oficines de justícia en els municipis. Aquest darrer incís és extraordinàriament rellevant, en la mesura que assigna a les oficines de justícia funcions que estaven formalment atribuïdes als jutjats de pau en la normativa vigent anterior a l'aprovació de la LO 1/2025.

Aquesta *substitució* dels jutjats de pau per les oficines de justícia es reflecteix en el fet que s'assignen a les oficines funcions específiques que anteriorment estaven encomanades als jutjats de pau, com ara la pràctica dels actes de comunicació processal amb els qui resideixin en el municipi o municipis per als quals prestin els serveis, sempre que no s'hagin pogut practicar per mitjans electrònics (art. 439 quater.1.b, afegit per la LO 1/2025).

Un altre àmbit en el qual assumeixen funcions les oficines de justícia és el de la col·laboració amb el Registre Civil. Recordem, en aquest sentit, que la disposició addicional cinquena de la Llei 20/2011, de 21 de juliol, del Registre Civil, en la redacció donada per la Llei 6/2021, de 28 d'abril, estableix que les secretaries dels jutjats de pau o les unitats de suport a aquests jutjats operen com a oficines col·laboradores del Registre Civil, la qual cosa comportava exercir, entre altres funcions, la de rebre per via presencial i registrar electrònicament sol·licituds, declaracions o formularis, així com altres documents necessaris per a la tramitació dels procediments del Registre Civil; informar els ciutadans en matèries relacionades amb els procediments del Registre Civil, i expedir certificats de fe de vida. Tot modificant els termes d'aquesta atribució competencial, la LO 1/2025 assigna a les oficines de justícia la prestació dels serveis que, en la seva qualitat d'oficines col·laboradores del Registre Civil, s'estableixin per llei o via reglamentària (art. 439 quater.1.c, afegit per la LO 1/2025).

La resta de serveis que s'atribueixen a les oficines —que el preàmbul de la LO 1/2025 apunta que són d'una amplitud molt superior als desenvolupats en l'actualitat pels jutjats de pau— les configuren com un autèntic òrgan, inserit en l'Administració de justícia, que acosta als ciutadans dels municipis la realització dels actes de gestió processal o preprocessal que els afectin, com ara:

- La pràctica d'actuacions processals amb residents o persones que desenvolupin la seva professió o treball en el municipi, que s'hagin de dur a terme mitjançant videoconferència o altres sistemes de telepresència, inclosa la intervenció en actes de conciliació i derivats d'expedients de jurisdicció voluntària (art. 439 quater.2.a, afegit per la LO 1/2025).

- La recepció de les sol·licituds de reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta i la seva remissió als col·legis de l'advocacia, així com la resta d'actuacions que puguin servir de suport a la gestió d'aquestes sol·licituds i la seva comunicació als interessats (art. 439 quater.2.b, afegit per la LO 1/2025).
- Les sol·licituds o gestió de peticions de la ciutadania, dirigides a les gerències territorials del Ministeri de Justícia o òrgans equivalents en les comunitats amb competències en matèria de justícia (art. 439 quater.2.c, afegit per la LO 1/2025).
- La col·laboració amb les unitats de mitjans adequats de solució de controvèrsies existents en el seu àmbit territorial, en coordinació amb l'Administració prestacional competent (art. 439 quater.2.d, afegit per la LO 1/2025).
- La col·laboració amb les administracions públiques competents perquè, quan el desenvolupament de les eines informàtiques ho permeti, es faciliti a jutges, magistrats, fiscals, lletrats de l'Administració de justícia i al personal al servei de l'Administració de justícia que no estigui integrat en les relacions de llocs de treball d'aquestes oficines, l'acompliment ocasional de la seva activitat laboral en aquestes instal·lacions, comunicant telemàticament amb els seus respectius llocs (art. 439 quater.2.e, afegit per la LO 1/2025).
- La prestació dels altres serveis que figurin en convenis de col·laboració entre diferents administracions públiques (art. 439 quater.2.f, afegit per la LO 1/2025).

En darrer lloc, cal apuntar que la normativa processal civil també atribueix funcions als jutjats de pau que cal entendre referides a les noves oficines de justícia, com ara la possibilitat que es duguin a terme actuacions judicials pel sistema de videoconferència des del jutjat de pau, en cas que disposi de mitjans adequats, d'acord amb el que estableix l'art. 137.bis.2 de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil (LEC) o la prestació d'auxili judicial pels jutjats de pau en relació amb els actes de comunicació o la realització d'actes processals a través de videoconferències (art. 170 LEC).

C. Suport de les comunitats autònomes

Les comunitats autònomes que tinguin atribuïdes competències en matèria de justícia i hagin rebut el traspàs de funcions de l'Administració de l'Estat en matèria de provisió de mitjans materials i econòmics per al funcionament de l'Administració de justícia exerceixen dues funcions en relació amb aquestes oficines.

- **Gestió d'instal·lacions i mitjans instrumentals:** les comunitats autònomes, quan sigui convenient, poden gestionar totalment o parcial les instal·lacions i els mitjans instrumentals de les oficines, que, com a regla general, són a càrrec de l'ajuntament; en tot cas, els sistemes i els equips informàtics de les oficines són facilitats per la comunitat autònoma amb competències assumides en matèria de justícia (art. 439 ter.3 LOPJ, afegit per la LO 1/2025). En aquest sentit, cal apuntar que continua vigent l'art. 10.1 de la Llei 38/1988, de 28 de desembre, de demarcació i de planta judicial que estableix que la determinació de l'edifici dels jutjats de pau s'efectua a proposta de l'ajuntament respectiu; semblaria que aquesta facultat de proposta municipal hauria d'interpretar-se en el sentit que els ajuntaments poden proposar l'edifici de les oficines de justícia, en la mesura que aquestes s'originen amb la transformació dels jutjats de pau i que els jutges de pau han de disposar d'espais en aquestes oficines.
- **Assumpció de costos econòmics mitjançant lliurament de subvenció:** també correspon a les comunitats autònomes, que hagin rebut el traspàs de funcions estatals en matèria de provisió de mitjans materials i econòmics per al funcionament de l'Administració de justícia, dotar i lliurar una subvenció als ajuntaments, modulada d'acord amb el nombre d'habitants de dret del municipi, per a afrontar els conceptes esmentats en l'epígraf anterior i, si s'escau, els costos del personal dependent dels ajuntaments que presti servei en les oficines (art. 439 ter.4 LOPJ, afegit per la LO 1/2025).⁴

D. Règim de personal

Pel que fa al personal de les oficines de justícia, cal distingir, d'una banda, entre el règim de personal de les oficines vinculades a municipis —determinat d'acord amb el nombre d'habitants amb què compta el municipi— i, de l'altra, el règim aplicable al personal que presti serveis en les agrupacions d'oficines judicials que substitueixen les agrupacions de secretaries de jutjats de pau, règim que veurem, més endavant, en l'apartat E.

Respecte de la primera tipologia de règim de personal, s'ha de fer esment, en primer lloc, de les oficines vinculades a municipis de fins a 7.000 habitants. En aquest cas, com hem apuntat anteriorment, les instal·lacions i els mitjans instrumentals d'aques-

---

⁴ La disposició transitòria tretzena de la LO 1/2025 regula el règim transitori de les subvencions als ajuntaments, destinades a l'atenció de les despeses de sosteniment dels jutjats de pau, incloses en els Pressupostos Generals de l'Estat ja aprovats i vigents un cop produïda l'entrada en vigor de la LO 1/2025.

tes oficines són a càrrec de l'ajuntament respectiu, excepte quan sigui convenient que la seva gestió total o parcial sigui assumida per la comunitat autònoma amb competències en matèria de justícia o pel Ministeri de Justícia (art. 439 ter.3 LOPJ, afegit per la LO 1/2025). Lògicament, és important saber quina és l'Administració que ha de sufragar les despeses que generen aquestes oficines; en aquest sentit, com hem vist, la LOPJ estableix que correspon a les comunitats autònomes que hagin rebut el traspàs de funcions de l'Administració de l'Estat en matèria de provisió de mitjans materials i econòmics per al funcionament de l'Administració de justícia —com és el cas de la Generalitat de Catalunya— subvencionar els ajuntaments per a afrontar les despeses que representi la provisió d'instal·lacions i de mitjans instrumentals de les oficines, inclòs el personal dependent dels ajuntaments que hi presti servei (art. 439 ter.4, afegit per la LO 1/2025).

En segon lloc, cal fer esment de les oficines de justícia dels municipis de més de 7.000 habitants i d'aquelles altres en les quals la càrrega de treball ho justifiqui. En aquest cas, el règim aplicable al personal que hi presti serveis es caracteritza pels trets següents (art. 439 quinquies.1 i 2, afegit per la LO 1/2025):⁵

- Aquestes oficines són servides per funcionaris dels cossos al servei de l'Administració de justícia, i la seva determinació correspon al Ministeri de Justícia i a les comunitats autònomes amb competències assumides.
- En les relacions de llocs de treball es poden incloure llocs que s'han de cobrir amb personal d'altres administracions públiques.
- La secretaria de les oficines és exercida per personal del Cos de gestió processal i administrativa.
- El personal funcionari al servei de l'Administració de justícia destinat en llocs de treball l'activitat dels quals sigui declarada compatible d'acord amb l'art. 521.3 E) fa les tasques pròpies de l'oficina de justícia en el municipi, així com les de l'oficina judicial corresponent. En el cas d'aquestes últimes, ho fa sota la dependència funcional del director del servei per al qual porti a terme activitat compatible.

Finalment, cal apuntar que la disposició transitòria sisena de la LO 1/2025 regula el règim transitori aplicable al personal que, en la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei orgànica, presta els seus serveis en els jutjats de pau, en els termes següents:

---

⁵ La disposició final 8.15 LO 1/2025 deroga els articles 50 i 51 de la Llei 38/1988, de 28 de desembre, de demarcació i de planta judicial, que regulaven el règim aplicable al personal dels jutjats de pau.

- **Integració de personal:** el personal que presti serveis en els jutjats, com a plantilla orgànica o inclosos en la relació de llocs de treball de l'oficina judicial de suport directe al jutjat de pau, s'integra en la relació de llocs de treball de l'oficina de justícia en el municipi, que ha de ser aprovada, amb una negociació sindical prèvia, en el termini màxim de tres mesos des de l'entrada en vigor de la Llei (apartat 2 de la disposició transitòria sisena LO 1/2025).
- **Secretaria de l'oficina:** fins que s'elabori la relació de llocs de treball de cada oficina de justícia en el municipi, la secretaria d'aquesta oficina correspon als qui, en temps de la seva constitució, estiguessin ocupant la secretaria del jutjat de pau o agrupació de secretaries, produint-se l'acoblament immediat de tota la plantilla a la resta de llocs de treball genèrics (apartat 3 de la disposició transitòria sisena LO 1/2025).
- **Models de referència:** la Conferència Sectorial d'Administració de Justícia pot elaborar i aprovar models de referència sobre oficines de justícia en els municipis i les seves relacions de llocs de treball. L'acord adoptat habilitarà per al seu desenvolupament mitjançant una resolució de l'autoritat competent de cada Administració amb competències en matèria de justícia (apartat 4 de la disposició transitòria sisena LO 1/2025).

E. Les agrupacions

Com hem apuntat en l'apartat anterior, les antigues agrupacions de secretaries de jutjats de pau han estat substituïdes per agrupacions d'oficines judicials. Conseqüentment, d'acord amb la reforma introduïda per la LO 1/2025, l'art. 439 quinquies.3 LOPJ, s'ha establert el règim jurídic aplicable a aquestes agrupacions en els termes següents:

- **Administració competent:** el Ministeri de Justícia o les comunitats autònomes amb competències en matèria de justícia poden establir agrupacions d'oficines de justícia de municipis limítrofs d'un mateix partit judicial.
- **Dotació de personal de l'Administració de justícia:** l'oficina de justícia del municipi capçalera d'agrupació ha d'estar dotada amb personal de l'Administració de justícia, que presta els seus serveis en totes les oficines de justícia de municipis integrats en l'agrupació, conforme al règim d'atenció que determinen el Ministeri de Justícia o les comunitats autònomes amb competències en matèria de justícia.

- **Dotació de personal per part dels ajuntaments:** en cas que les oficines de justícia integrades en les agrupacions que no estiguin dotades amb personal de l'Administració de justícia, els ajuntaments nomenen personal funcionari, laboral o, a falta de tots dos, una persona idònia per a auxiliar el personal dels Cossos al servei de l'Administració de justícia en la prestació dels serveis en aquest municipi. La designació ha de recaure en persones majors d'edat que no estiguin incurses en causes que impedeixin l'exercici d'un càrrec públic. L'auxili que presti aquest personal no comprèn les actuacions l'execució de les quals estigui reservada al personal de l'Administració de justícia.

Les previsions de la LO 1/2025, relatives a les oficines de justícia dels municipis, s'han començat a desenvolupar tant en l'àmbit estatal com de la Generalitat de Catalunya.

Pel que fa a l'Estat, cal fer esment de l'aprovació del Reial decret 530/2025, de 24 de juny, pel qual s'adopten les disposicions organitzatives i estatutàries del personal de l'Administració de justícia necessàries per a implementar en les oficines judicials i en les oficines de justícia en els municipis el model d'organització judicial que estableix la LO 1/2025, de 2 de gener, de mesures en matèria d'eficiència del servei *públic de justícia*. Aquest Reial decret —que deroga el Reial decret 257/1993, de 19 de febrer, pel qual es regulen les agrupacions de secretaries de jutjats de pau—, estableix que el personal de l'Administració de justícia destinat en oficines de justícia en els municipis o en agrupacions d'oficines de justícia en els municipis ha d'assistir el jutge o la jutgessa de pau del municipi en les funcions atribuïdes legalment (art. 6.1).

En l'àmbit de la Generalitat, destaquen dues disposicions. D'una banda, l'aprovació del Decret 130/2025, de 25 de juny, pel qual es deroga el Decret 169/2010, de 16 de novembre, sobre estructura i organització de l'oficina judicial a Catalunya, i es faculta la persona titular del departament competent en matèria de justícia per a regular l'estructura i l'organització de l'oficina judicial a Catalunya. D'altra banda, cal esmentar la Resolució JUS/1109/2025, de 19 de març, per la qual s'estableix el model d'oficina judicial que ha de donar suport als òrgans judicials a Catalunya. D'aquesta Resolució, modificada per la Resolució JUS/4631/2025, d'11 de desembre, se'n poden destacar tres continguts:

- a) Determina que el conseller competent en matèria de justícia ha d'ordenar el personal de les oficines de justícia en els municipis i ha de dotar els llocs de

personal al servei de l'Administració de justícia que requereixin les necessitats organitzatives d'aquest servei.

- b) Estableix que les oficines de justícia en els municipis actuen com a oficines col·laboradores de les oficines generals de registre civil corresponents;
- c) Preveu que en les relacions de llocs de treball de les oficines de justícia en els municipis hi han de figurar els llocs que han de compatibilitzar les seves funcions a l'oficina de justícia en els municipis amb funcions d'oficina judicial.

Com a comentari final d'aquest apartat, cal apuntar que la creació de les oficines de justícia en els municipis constitueix una novetat rellevant que també afecta l'àmbit de la justícia de pau, en la mesura que ha significat la implantació d'una nova estructura organitzativa que ha ocupat el lloc dels jutjats de pau, atès que desenvoluparan les funcions no jurisdiccionals que aquests tenien atribuïdes i que tenen assignada la important funció de donar suport als jutges de pau.

4. Atribucions dels jutges de pau

4.1 Competències jurisdiccionals: judicis i conciliacions

Les funcions que corresponen als jutges de pau en matèria jurisdiccional se situen en els àmbits civil i penal.

A. Àmbit civil

En l'àmbit civil, coneixen de la substanciació en primera instància, la decisió i l'execució dels processos que la llei determini i compleixen també les altres funcions que la llei els atribueixi (art. 100.1 LOPJ).

Les previsions d'aquest article 100.1 LOPJ, com en fa evident la dicció, són genèriques, de tal manera que la concreció efectiva d'aquestes previsions depèn del que estableixin, concretament, les normes reguladores de l'ordre jurisdiccional esmentat. En aquest sentit, cal fer notar que, en l'ordre civil, els jutges de pau tenen tres tipus de competència, d'acord amb el que estableix la LEC:

a) Enjudiciament de determinats assumptes civils de quantia no superior a 150 euros: en primer lloc, els correspon el coneixement, en primera instància, dels assumptes civils de quantia no superior a 150 euros que no estiguin compresos en cap dels casos a què, per raó de la matèria, es refereix l'apartat 1 de l'article 250 LEC (art. 47.1 LEC, en la redacció donada per la LO 1/2025).⁶ Aquesta doble limitació

---

⁶ L'article 250 LEC estableix:

"1. S'han de decidir en judici verbal, sigui quina sigui la seva quantia, les demandes següents:

1r. Les que versin sobre una reclamació de quantitats per impagament de rendes i quantitats degudes i les que, igualment, amb fonament en l'impagament de la renda o quantitats degudes per l'arrendatari, o en l'expiració del termini fixat contractualment o legalment, pretenguin que el propietari, l'usufructuari o qualsevol altra persona amb dret a posseir una finca rústica o urbana donada en arrendament, ordinari o financer o en parceria, recuperi la possessió d'aquesta finca.

2n. Les que pretenguin la recuperació de la plena possessió d'una finca rústica o urbana, cedida en precari, pel propietari, l'usufructuari o qualsevol altra persona amb dret a posseir aquesta finca.

3r. Les que pretenguin que el tribunal posi en possessió de béns el qui els hagi adquirit per herència si no els posseïx ningú a títol de propietari o usufructuari.

4t. Les que pretenguin la tutela sumària de la tinença o de la possessió d'una cosa o un dret pel qui n'hagi estat desposseït o pertorbat en el seu gaudi.

Poden demanar la recuperació immediata de la plena possessió d'un habitatge o part d'aquest, sempre que n'hagin estat privats sense el seu consentiment, la persona física que en sigui propietària o posseïdora legítima per un altre títol, les entitats sense ànim de lucre amb dret a posseir-lo i les entitats públiques propietàries o posseïdores legítimes d'habitatge social.

5è. Les que pretenguin que el tribunal resolgui, amb caràcter sumari, la suspensió d'una obra nova.

—de quantia i d'assumptes— semblaria que fa evident que les competències jurisdiccionals civils dels jutges de pau són limitades, sobretot si es té en compte el límit de 150 euros, atès que és una quantitat reduïda que constreny, en gran mesura, la potencialitat de la competència jurisdiccional civil dels jutges de pau. És cert que, fins a l'entrada en vigor de la modificació introduïda per la LO 1/2025, la quantia —establerta l'any 2002 i vigent durant 23 anys— era només de 90 euros, però l'augment a 150 euros no representa un canvi quantitatiu especialment rellevant a l'efecte de potenciar la competència dels jutges de pau. En qualsevol cas, l'apartat primer de l'art. 455.2 LEC atribueix als *jutjats de primera instància* —cal entendre que són les seccions civils dels tribunals d'instància— el coneixement dels recursos d'apel·lació formulats contra les resolucions apel·lables dictades pels jutjats de pau del seu partit.

b) Actes de conciliació civil en expedients de menys de 10.000 euros: en segon lloc, també els correspon el coneixement dels expedients de conciliació civil de quantia inferior a 10.000 euros, en els termes que preveu el títol IX de la Llei 15/2015, de 2 de juliol, de la jurisdicció voluntària (art. 47.2 LEC, en la redacció donada per la LO 1/2025). Aquesta competència —recollida específicament en l'art. 14.6 LO 1/2025, en el marc de la regulació dels mitjans adequats de solució de controvèrsies en via no jurisdiccional— sí que té una rellevància notable en la mesura que el límit quantitatiu és relativament elevat i que, a més, se situa en un marc normatiu i en un context social que promouen la utilització de vies acordades que

---

6è. Les que pretenguin que el tribunal resolgui, amb caràcter sumari, la demolició o l'enderroc d'una obra, un edifici, un arbre, una columna o qualsevol altre objecte anàleg en estat de ruïna i que amenaci causar danys a qui demandi.

7è. Les que, instades pels titulars de drets reals inscrits en el Registre de la Propietat, demandin l'efectivitat d'aquests drets davant dels qui s'hi oposin o en pertorbin l'exercici, sense disposar d'un títol inscrit que legítimi l'oposició o la pertorbació.

8è. Les que sol·licitin aliments deguts per disposició legal o per un altre títol.

9è. Les que suposin l'exercici de l'acció de rectificació de fets inexactes i perjudicials.

10è. Les que pretenguin que el tribunal resolgui, amb caràcter sumari, sobre l'incompliment pel comprador de les obligacions derivades dels contractes inscrits en el Registre de venda a terminis de béns mobles i formalitzats en el model oficial establert a aquest efecte, amb l'objecte d'obtenir una sentència condemnatòria que permeti dirigir l'execució exclusivament sobre el bé o béns adquirits o finançats a terminis.

11è. Les que pretenguin que el tribunal resolgui, amb caràcter sumari, sobre l'incompliment d'un contracte d'arrendament financer, d'arrendament de béns mobles, o d'un contracte de venda a terminis amb reserva de domini, sempre que estiguin inscrits en el Registre de venda a terminis de béns mobles i formalitzats en el model oficial establert a aquest efecte, mitjançant l'exercici d'una acció exclusivament encaminada a obtenir el lliurament immediat del bé a l'arrendador financer, a l'arrendador o al venedor o finançador en el lloc que indiqui el contracte, amb la declaració de resolució prèvia d'aquest, si s'escau.

12è. Les que suposin l'exercici de l'acció de cessació en defensa dels interessos col·lectius i difusos dels consumidors i usuaris.

13è. Les que pretenguin l'efectivitat dels drets que reconeix l'article 160 del Codi civil. En aquests casos el judici verbal s'ha de substanciar amb les peculiaritats que disposa el capítol I del títol I del llibre IV d'aquesta Llei.

14è. Les demandes en què s'exercitin accions individuals relatives a condicions generals de contractació en els casos previstos en la legislació sobre aquesta matèria.

15è. Aquelles en les quals s'exercitin les accions que atorga a les juntes de propietaris i a aquests la Llei 49/1960, de 21 de juliol, sobre propietat horitzontal, sempre que versin exclusivament sobre reclamacions de quantitat, sigui quina sigui aquesta quantitat.

16è. Aquelles en les quals s'exerciti l'acció de divisió de cosa comuna.”

evitin la litigiositat mitjançant el compliment d'un requisit de procedibilitat per a la iniciació de la via jurisdiccional.

Del títol IX de la Llei 15/2015 (art. 139 a 148) se'n poden destacar els aspectes següents:

- **Competència**

- És competent per a conèixer dels actes de conciliació el jutge de pau o, quan es tracti de matèries de competència seva, el lletrat de l'Administració de justícia de la secció civil o de la secció mercantil del tribunal d'instància del domicili del requerit. Tanmateix, la competència correspon als jutges de pau, si la quantia de la petició és inferior a 6.000 euros i no es tracta de qüestions atribuïdes a la secció mercantil (art. 140.1 de la Llei 15/2015, d'acord amb la nova planta judicial establerta per la LO 1/2025).
- Si el requerit és persona jurídica, és competent el del lloc del domicili del sol·licitant, sempre que el requerit tingui en aquest lloc una delegació o oficina oberta al públic o un representant autoritzat per a actuar en nom de l'entitat (art. 140.1).

- **Desenvolupament de l'acte de conciliació**

- No és preceptiva la intervenció d'un advocat ni d'un procurador (art. 141.3).
- Les parts han de comparèixer per si mateixes o per mitjà d'un procurador (art. 144.1).
- Si el sol·licitant no compareix ni al·lega una causa justa per no concórrer, s'ha de considerar que desisteix i el jutge de pau, si ho demana el requerit, pot fixar una indemnització dels danys i perjudicis que la seva compareixença li hagi originat (art. 144.2).
- El jutge de pau ha de procurar conciliar els compareixents en cas que no hi hagi avinença entre ells (art. 145.1).
- Finalitzat l'acte, el jutge de pau ha de dictar una interlocutòria en què s'ha de fer constar l'avinença o, si s'escau, que es va intentar sense efecte o que es va dur a terme sense avinença, i s'ha d'acordar l'arxivament definitiu de les actuacions (art. 145.4).

- **Execució del que s'ha acordat en la conciliació**

- El testimoni de l'acta juntament amb la interlocutòria del jutge de pau en què es faci constar l'avinença de les parts a l'acte de conciliació, comporta execució (art. 147.1).

- És competent per a l'execució la secció del tribunal d'instància a la qual ha correspost conèixer de la demanda (art. 147.2, d'acord amb la nova planta judicial que estableix la LO 1/2025).

c) Actes de conciliació civil prèvia a la via penal: en tercer lloc, els jutges de pau són competents per a conèixer dels actes de conciliació a què es refereix l'article 804 de la Llei d'enjudiciament criminal (Reial decret de 14 de setembre de 1882) (d'ara endavant, "LeCrim") —que estableix que no s'admetrà querella per injúria o calúmia inferides a particulars si no es presenta una certificació que el querellant ha portat a terme l'acte de conciliació amb el querellat, o que ho ha intentat sense efecte—, sempre que el fet hagi succeït en el municipi on exerceixen les seves funcions i la persona requerida tingui el seu domicili en aquest mateix municipi (art. 47.3 LEC).

B. Àmbit penal

En l'àmbit jurisdiccional penal, la LOPJ determina que els jutges de pau coneixen en primera instància dels processos per delictes lleus que els atribueixi la llei⁷ i, a més, poden intervenir, igualment, en actuacions penals de prevenció, o per delegació, i en aquelles altres que assenyalin les lleis (art. 100.2 LOPJ, en la redacció donada per la LO 1/2025).

Com en el cas de les funcions atribuïdes als jutges de pau en l'ordre jurisdiccional civil, la concreció efectiva de les genèriques previsions de l'article 100.2 LOPJ depèn del que estableixin les normes reguladores de l'ordre jurisdiccional penal. En aquest sentit, cal apuntar que els jutges de pau no tenen atribuïda cap competència per dirimir judicis penals des de l'aprovació de la Llei orgànica 1/2015, de 30 de març, per la qual es modifica la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal. Aquesta Llei de l'any 2015 va modificar l'art. 14.1 LeCrim per atribuir al jutge d'instrucció el coneixement i la decisió dels judicis per delictes lleus, sense fer cap referència als jutges de pau. L'aprovació de la LO 1/2025 no ha significat cap novetat en aquest àmbit, atès que tampoc no ha atribuït cap competència als jutges de pau en l'àmbit del coneixement i la decisió dels judicis per delictes lleus, sinó que ho ha assignat a la secció d'instrucció dels tribunals d'instància, tret que correspongui a les seccions amb competència en matèria de violència sobre la dona o de violència contra la infància i l'adolescència (art.

---

⁷ En el mateix sentit, la LOPJ, si bé estableix amb caràcter general que el coneixement i la decisió dels judicis per delictes lleus correspon a les seccions d'instrucció o les seccions úniques dels tribunals d'instància, n'exceptua aquells que siguin competència dels jutges de pau (art. 88.1.c LOPJ, en la redacció donada per la LO 1/2025).

20.1 LO 1/2025).⁸ Tot i això, la Llei d'enjudiciament criminal continua regulant el règim d'instrucció i de decisió dels incidents de recusació formulats contra els jutges de pau (art. 63 i 68 LeCrim), la qual cosa palesa que continua sent possible atribuir-los funcions específiques d'enjudiciament jurisdiccional en l'àmbit penal.

En darrer lloc, cal apuntar que les funcions que actualment sí que exerceixen els jutges de pau en l'àmbit penal fan referència a la recepció d'informació sobre la perpetració d'un delictes per part de qui ho hagi presenciats (art. 259 LeCrim), informació que han de posar en coneixement de la Fiscalia i del jutge competent (art. 308 LeCrim).

4.2 La pèrdua de la competència per a celebrar matrimonis

Un aspecte rellevant que cal fer notar és que l'entrada en vigor de la LO 1/2025 ha comportat la pèrdua d'una competència tradicional i arrelada dels jutges de pau: la possibilitat de celebrar matrimonis civils que preveu el Codi civil, d'acord amb la modificació d'aquesta norma duta a terme per la Llei 15/2015, de 2 de juliol, de la jurisdicció voluntària.

Ara, des del 3 d'abril de 2025, els jutges de pau ja no són competents per a celebrar matrimonis, ja que la LO 1/2025 ha suprimit aquesta funció que només ha atribuït, en l'àmbit municipal, a l'alcalde del municipi on se celebri el matrimoni o el regidor en qui aquest delegui (art. 51.2.1r del Codi civil, en la redacció donada per la disposició final 2.1 de la LO 1/2025). La pèrdua de la competència per a celebrar matrimonis ha estat completa i sense excepcions, ja que també ha afectat tant la celebració del matrimoni en perill de mort (art. 52.1r del Codi civil), com el tramitat per un lletrat de l'Administració de justícia o per un funcionari consular o diplomàtic (art. 57 del Codi civil).

Correlativament, la LO 1/2025 ha modificat, igualment, altres preceptes de disposicions que també regulaven qüestions vinculades a la celebració de matrimonis per part dels jutges de pau:

- Codi civil: validesa del matrimoni malgrat la incompetència o falta de nomenament del jutge de pau (art. 53), tràmits de la cerimònia (art. 58) i supòsits de nul·litat del matrimoni (art. 73).

---

⁸ Aquesta modificació ha entrat en vigor al cap de nou mesos de la publicació en el BOE (el 3 d'octubre de 2025).

- Llei 20/2011, de 21 de juliol, del Registre Civil: regulació de la celebració de matrimonis davant del jutge de pau (art. 58 i disposició final segona.2).
- Llei de 28 de maig de 1862, del notariat: acta matrimonial i prestació del consentiment davant del jutge de pau (art. 52.2).⁹

La supressió d'aquesta funció va quedar reflectida en la nota que el Ministeri de la Presidència, Justícia i Relacions amb les Corts va elaborar en què feia constar que la LO 1/2025 havia suprimit els jutges de pau com a autoritat amb competència per a la celebració dels matrimonis civils.¹⁰

4.3 Funcions en l'àmbit electoral

Els jutges de pau també tenen atribuïdes funcions en l'àmbit dels processos electorals d'acord amb la Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, del règim electoral general (LOREG). En concret, aquesta Llei estableix que, un cop acabat l'escrutini electoral, el president de cada mesa electoral, juntament amb els vocals i els interventors que ho desitgin, es desplacen a la seu del tribunal d'instància o de l'oficina de justícia en el municipi que assisteixi al jutge de pau dintre de la demarcació de la qual estigui situada la mesa, per lliurar, en dos sobres, la documentació relativa a l'expedient electoral i les actes de constitució de la mesa i de la sessió (art. 101.1 LOREG, en la redacció donada per la LO 1/2025).

Correspon al jutge rebre la documentació, expedir el rebut corresponent (art. 101.2 LOREG) i desplaçar-se personalment a la seu de la Junta Electoral que hagi de fer l'escrutini per lliurar la documentació que ha rebut (art. 101.3 LOREG).¹¹

---

9 Aquesta pèrdua de la competència dels jutges de pau per celebrar matrimonis, que ha estat integral i sense intersticis, com reflecteixen el conjunt de normes esmentades, no estava prevista en el projecte de llei que va presentar el Govern de l'Estat, sinó que va tenir l'origen en la presentació de les esmenes núm. 292, 298 i 299 pel grup parlamentari socialista al Congrés dels Diputats, que va ser acceptada en l'Informe de la Ponència de la Comissió de Justícia i, posteriorment, en els tràmits parlamentaris successius. En canvi, no va ser acceptada l'esmena núm. 300 del mateix grup parlamentari, que proposava la modificació de la Llei 15/2015, de 2 de juliol, de la jurisdicció voluntària, per suprimir la competència dels jutges de pau per a dur a terme actes de conciliació.

10 <https://spjusogalicia.com/wp-content/uploads/2025/02/DGSJFP03-NOT0181-v.1.0.0-Nota-JJPP-matrimonio-civil-2025-02-06.pdf>

11 El Reial decret 605/1999, de 16 d'abril, de regulació complementària dels processos electorals, estableix el règim de retribució dels jutges de pau (art. 6.2) i el Model de comunicació de la composició de les meses electorals a la junta electoral de zona i al jutge de primera instància o de pau (annex 7-N2), si bé la referència al jutge de primera instància cal entendre-la feta a la secció civil del tribunal d'instància, d'acord amb el que estableix la disposició addicional primera LO 1/2025.

5. Propostes per a la selecció, el nomenament i l'atribució de funcions dels jutges de pau

Les propostes que tot seguit formulem fan referència a la justícia de pau i hi estan vinculades, tant des del vessant de l'exercici de la competència estatutària de la Generalitat de Catalunya en matèria de justícia de pau, com des del vessant de les accions o mesures l'adopció de les quals correspondria a l'Estat, però que, si es considerés oportú, podrien ser promogudes o impulsades per la Generalitat de Catalunya davant de les institucions estatals.

D'acord amb el marc normatiu actual aplicable als jutges de pau que hem examinat en els apartats anteriors, són tres els àmbits que cal considerar a l'efecte d'analitzar les atribucions que podria exercir la Generalitat en relació amb els jutges de pau i arribar a conclusions: el procés de selecció, el nomenament i la determinació de les funcions que els pertoquen.

5.1 El procés de selecció

Com hem vist anteriorment, la LOPJ regula els requisits per a poder accedir a la condició de jutge de pau (art. 102 LOPJ) i el procediment per a elegir-los (art. 101 LOPJ). Cap d'aquests preceptes no incorpora criteris específics —a banda dels requisits de capacitat i de compatibilitat que han de complir les persones per a poder ser nomenades jutge de pau— que permetin escollir la persona més idònia per a l'exercici de les funcions jurisdiccionals segons els coneixements, els estudis, l'experiència professional i l'expertesa reconeguda.

Tanmateix, aquesta absència regulatòria no es pot entendre com una via perquè els ajuntaments puguin escollir els jutges de pau de manera absolutament discrecional, sense tenir en compte la vàlua que puguin acreditar les persones candidates, ja que l'accés a l'exercici de funcions públiques és regit per principis constitucionals com el d'igualtat (art. 23.2 CE en relació amb l'art. 14 CE) i el de mèrit i capacitat (art. 103.3 CE), directament aplicables a l'accés a l'exercici de funcions judicials (STC 15/2024, de 30 de gener, per totes).

No es respectaria el principi d'igualtat ni els de mèrit i capacitat si, en el procés de selecció dels jutges de pau, es poguessin obviar les circumstàncies de coneixement i expertesa que poguessin presentar les persones candidates, en la mesura que, d'una banda, el cànon d'igualtat exigeix donar un tractament diferenciat als supòsits de fet que presenten notes o circumstàncies pròpies i peculiars, i que, de l'altra, l'exigència de valoració de mèrits i capacitat és d'aplicació directa per exigència constitucional. De fet, aquesta regla de selecció dels jutges de pau que estem apuntant —fonamentada en la consideració dels seus coneixements i expertesa— també és plenament coherent amb els estàndards jurídics europeus com es fa palès en l'*Informe de la Comissió de Venècia sobre la independència del sistema judicial. Part I. La independència dels jutges*, aprovat en la 82a sessió plenària del 12 i 13 de març de 2010, que apunta que les regles institucionals han de permetre seleccionar jutges altament “qualificats i fiables”.

Tampoc no es pot deixar d'esmentar que la LOPJ, en regular els aspectes relatius al personal judicial i, més àmpliament, al personal al servei de l'Administració de justícia, posa un èmfasi especial a establir l'aplicabilitat dels principis de mèrit i de capacitat per a accedir a l'exercici de funcions relacionades amb l'Administració de justícia, com ara l'ingrés en la carrera judicial (art. 301.1), l'ascens i la promoció professional dels jutges i magistrats (art. 326.1), la selecció de personal funcionari al servei de l'Administració de justícia (art. 483.1), la selecció de funcionaris interins (art. 489.1) o la carrera professional dels funcionaris de carrera (art. 495.1.c).

Finalment, potser l'element més significatiu que fa evident la necessitat de tenir en compte els coneixements i l'expertesa de les persones que poden ser nomenades jutges de pau el trobem en el Reglament 3/1995 dels jutges de pau, aprovat per l'Acord del Consell General del Poder Judicial de 7 de juny de 1995, en què, davant del supòsit que la Sala de Govern del Tribunal Superior de Justícia hagi de designar directament el jutge de pau (art. 11.1), estableix que aquesta ha de valorar els mèrits dels sol·licitants i ha de designar d'entre els peticionaris el que consideri més idoni (art. 11.2). Lògicament, no semblaria gaire raonable que el Tribunal Superior de Justícia estigués obligat a valorar els mèrits dels sol·licitants, mentre que, en canvi, els ajuntaments estiguessin exempts d'aquesta obligació. En aquest punt, cal fer notar que, amb el marc normatiu actual, hi ha diverses convocatòries d'ajuntaments per a escollir els jutges de pau que estableixen expressament els mèrits que es valoren per a decidir la persona que es proposarà per al seu nomenament com a jutge de

pau,¹² la qual cosa palesa que les disposicions aplicables en matèria de designació dels jutges de pau permeten establir una baremació de mèrits per a escollir el candidat més adequat.

En tot cas, a partir de la conclusió que, d'acord amb els principis de mèrit i de capacitat que deriven del marc normatiu vigent, les institucions que designen un jutge de pau n'han de valorar els mèrits —coneixements, expertesa, experiència professional...—, el cert és que la normativa vigent no regula de manera expressa quins són aquests mèrits. En aquest sentit, semblaria raonable —tot i que ens trobem davant d'una decisió que se situa en l'àmbit de la discrecionalitat política— impulsar una regulació que, de manera expressa, establís els mèrits que haurien de valorar els ajuntaments a l'hora de proposar el nomenament d'un jutge de pau. Una regulació adoptada amb aquesta finalitat tindria una doble virtualitat: d'una banda, configuraria un marc normatiu més clar per als ajuntaments per a proposar el nomenament dels jutges de pau, que, a més, seria plenament coherent amb el principi constitucional de seguretat jurídica (art. 9.3 CE) en la mesura que permetria conèixer amb certesa quin és el dret aplicable; de l'altra, també permetria garantir que la persona designada per a exercir les funcions de jutge de pau fos la més indicada des de la perspectiva dels seus coneixements i de la seva expertesa.

El punt següent que cal determinar és quina és l'Administració competent per a establir els mèrits que s'haurien de valorar en el procés d'elecció dels jutges de pau pels ajuntaments. En aquest sentit, es pot afirmar que la Generalitat de Catalunya pot aprovar una norma en què es regulin de manera general els mèrits que els ajuntaments haurien de prendre en consideració per a designar els jutges de pau,

---

12 Per exemple, la convocatòria de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca d'1 d'agost de 2025 per a la selecció del jutge de pau, regula els següents criteris de valoració de les sol·licituds: "L'experiència en l'exercici de tasques, càrrecs o responsabilitats que impliquen resolució de conflictes veïnals, actuacions arbitrals i conciliadores (4,0 punts). Les característiques professionals, de capacitació i circumstàncies personals que l'interessat/ada voluntàriament invoqui, en harmonia amb tot allò que consideri oportú, per tal d'acreditar la concurrència de la consideració de personal d'arrelament veïnial, prestigi o coneixença local, bonhomia i qualsevol altra circumstància, que estimi que el farà creditor de ser nomenat per al càrrec de jutge de pau (4,0 punts). Que l'exercici de l'activitat professional o mercantil que l'aspirant voluntàriament hagi indicat, i sigui adequada per la no interferència ni generació de menyscapse a la imparcialitat o independència de l'estricta exercici de les funcions i compliment de les obligacions inherents al càrrec de jutge de pau, li permetrà, consegüentment, desterrar qualsevol element de parcialitat subjectiva o objectiva, com podria ocórrer en determinades professions o activitats (2,0 punts)".

També en municipis de la resta d'Espanya s'aproven convocatòries de places de jutges de pau en què s'incorporen els mèrits que s'han de valorar. En són un exemple les bases del procés de nomenament al càrrec de jutge de pau substituït o jutgessa de pau substituïda, aprovades el 19 de setembre de 2025, per l'Ajuntament extremeny de Malpartida de Plasencia, que recull, com a mèrits que cal tenir en compte, els següents:

"Estar en posesión de títulos universitarios, en especial la Licenciatura, Grado en Derecho o equivalentes.

– Haber finalizado estudios de Máster, en especial, jurídicos.

– Haber desempeñado profesiones relacionadas con la Administración de Justicia (abogado, procurador, juez...).

– Haber participado en procesos selectivos para las carreras judicial y fiscal, así como en los diferentes cuerpos de la Administración de Justicia. Será especialmente valorable la tenencia de exámenes aprobados en los diferentes cuerpos."

no només a partir de la interacció de la seva competència en matèria de justícia de pau (art. 108.1 EAC) en relació amb els principis i les regles establerts constitucionalment i pel legislador orgànic —que s'han indicat anteriorment— que consagren, de manera inexcusable, els principis d'igualtat, mèrit i capacitat en l'accés a l'exercici de funcions públiques —incloses les funcions relacionades amb l'Administració de justícia—, sinó també, de manera complementària, a l'empara de les seves competències en matèria de règim local (art. 160.2 EAC) i de procediment de les administracions públiques catalanes (art. 159.2 EAC).

L'eventual impuls d'un projecte de norma per part de la Generalitat de Catalunya en què es recollissin, entre altres qüestions possibles, els mèrits que caldria tenir en compte perquè els ajuntaments proposessin els jutges de pau, s'hauria d'incloure en el pla normatiu corresponent de la Generalitat i s'hauria de configurar a partir d'una triple col·laboració molt desitjable: primer, amb les entitats municipalistes representatives dels interessos locals (Federació de Municipis de Catalunya i Associació Catalana de Municipis), i també amb els òrgans col·legiats representatius de l'àmbit local que, entre altres, poden ser més afectats per la regulació que es proposa (com ara el Consell Català de Municipis Rurals, regulat pel Decret 166/2022, de 13 de setembre, al qual remet la Llei 8/2025, de 30 de juliol, de l'Estatut de municipis rurals); segon, amb les entitats representatives dels jutges de pau (Associació Catalana en pro de la Justícia); i tercer, sempre que es consideri oportú, amb les institucions o els òrgans estatals competents en matèria de justícia, incardinades en el Ministeri de la Presidència, Justícia i Relacions amb les Corts. Finalment, també semblaria oportú posar en coneixement de la Secretaria de Govern del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya l'eventual iniciativa que, si s'escau, es decidís impulsar, en un marc de col·laboració institucional.

Cal fer uns comentaris finals sobre el procés de selecció dels jutges de pau:

a) Vinculació entre mèrits i funcions que s'han de dur a terme: els mèrits que cal valorar per a ser jutge de pau no es poden desvincular de les funcions que aquest té atribuïdes, de tal manera que si aquestes funcions, com es planteja en aquest Informe, arriben a assolir un abast material més ampli de l'abast del qual disposen actualment, de manera correlativa caldria modular un barem de mèrits específics, ajustats a les noves funcions.

Respecte dels mèrits que s'han de valorar, cal recordar que l'Informe IEA 2/2024 titulat *Anàlisi sobre el marge de què disposa la Generalitat de Catalunya per a desplegar les competències estatutàries en l'àmbit de l'administració de l'Admi-*

*nistració de justícia*¹³ assenyalava que el fet de ser llicenciat (graduado) en Dret va ser considerat pel Llibre blanc de la justícia, aprovat pel Ple del Consell General del Poder Judicial el 8 de setembre de 1997, com un “mèrit” per a ser nomenat jutge de pau. Semblaria, doncs, raonable que la llicenciatura o la graduació en Dret es pugui considerar com un dels mèrits que s’han de tenir en compte en el procés de selecció dels jutges de pau.

b) La perspectiva de gènere: tal com indica l’estudi *Justícia de proximitat i perspectiva de gènere a Catalunya: un greuge sistèmic*,¹⁴ publicat l’any 2024 per l’Àrea d’Estudis i Formació de l’Administració de Justícia del Centre d’Estudis Jurídics i Formació Especialitzada,¹⁵ hi ha una majoria de jutges de pau, titulars i substituïts, del sexe masculí (l’any 2023 només un 33 % eren dones). Caldria, en la mesura que sigui possible, modular aquest biaix de gènere tant amb actuacions de conscienciació a escala municipal, com amb la introducció de les previsions adequades en la regulació del procés de selecció que, amb el respecte ple pel marc normatiu vigent, afavoreixin el nomenament de persones del sexe femení.

c) Pluralitat de candidats a jutges de pau: l’estudi a què fa referència l’apartat anterior també fa notar que la candidatura dels participants en els processos per escollir jutges de pau es va formular de manera passiva. Es reflecteix així en el fet que aproximadament una meitat dels participants van entrar en el procés de selecció de jutges de pau perquè l’ajuntament o alguna persona vinculada els va proposar que es presentessin per al càrrec sense que mai s’haguessin plantejat presentar-s’hi o, fins i tot, amb desconeixement absolut de la figura de jutge de pau, mentre que en la resta de casos, els candidats es van presentar *motu proprio* perquè havien estat pròxims a un jutjat de pau en el seu exercici professional.

Davant de les dades esmentades, semblaria oportú que els processos de selecció dels jutges de pau afavorissin la presentació de candidats per decisió pròpia, sense haver estat prèviament *contactats* pels ajuntaments i sense cap relació prèvia amb la figura del jutge de pau. La pluralitat de candidats contribuiria a fer possible que la persona designada com a jutge de pau tingui les millors aptituds per a l’exercici del càrrec, alhora que també ajudaria a garantir-ne la independència.

---

13 <https://presidencia.bibliotecadigital.gencat.cat/handle/20.500.14623/280>.

14 <https://repositori.justicia.gencat.cat/handle/20.500.14226/2317#page=2>.

15 Soro, Àngels; Arimon, Esther. *Justícia de proximitat i perspectiva de gènere a Catalunya: un greuge sistèmic*. Centre d’Estudis Jurídics i Formació Especialitzada, 2024.

5.2 El nomenament

Com hem apuntat anteriorment, la LOPJ preveu que el nomenament dels jutges de pau es farà d'acord amb els estatuts d'autonomia en les comunitats autònomes amb competències en matèria de justícia de pau o de proximitat (disposició addicional 25a LOPJ, afegida per la LO 1/2025). Aquesta previsió enllaça amb l'art. 108 EAC que determina que correspon al Consell de Justícia de Catalunya (CJC), en els termes que estableixi la LOPJ, el nomenament dels jutges de pau.

Per tant, per a poder fer efectiva la regulació combinada d'ambdues disposicions caldria que el legislador orgànic regulés el Consell de Justícia de Catalunya i que aquest es constituís de forma efectiva. Recordem, en aquest sentit, que l'Informe IEA 2/2024 *Anàlisi sobre el marge de què disposa la Generalitat de Catalunya per a desplegar les competències estatutàries en l'àmbit de l'administració de l'Administració de justícia* formulava una proposta per a la regulació dels consells de justícia autonòmics. Aquest Informe, tot recordant que la STC 31/2010, de 28 de juny, va declarar que, si bé la configuració del CJC com a òrgan del govern judicial era inconstitucional, la LOPJ podia crear-lo, per mitjà de donar cabuda a eventuais fórmules de desconcentració que havien de quedar, tant pel que fa a l'existència com a la configuració, a la lliure decisió del legislador orgànic. L'Informe feia una proposta de composició i de funcions dels consells de justícia. Pel que fa a la composició, proposava que estiguessin integrats per membres de la carrera judicial i de la fiscalia i per juristes de prestigi reconegut, mentre que les funcions podrien ser, entre d'altres, les que preveia l'EAC que no van ser declarades inconstitucionals, és a dir, les que exerceix el Consell General del Poder Judicial sobre qüestions directament relacionades amb les competències estatutàries sobre l'administració de l'Administració de justícia i aquelles altres que li pugui delegar el mateix Consell. Finalment, l'Informe remarcava la importància de l'eventual creació del CJC, en la mesura que podria arribar a constituir un instrument important per a acostar el govern judicial al model territorial d'autogovern descentralitzat políticament.

En tot cas, mentre no es regulin els consells de justícia autonòmics —la creació dels quals requereix treballs acurats previs d'anàlisi i un desitjable consens entre els actors implicats en la seva regulació—, el nomenament formal dels jutges de pau correspon a les Sales de Govern dels Tribunals Superiors de Justícia (art. 152.2.3 LOPJ, en la redacció donada per la LO 1/2025).

5.3 Les funcions

Els jutges de pau han exercit i continuen exercint unes funcions rellevants en matèria jurisdiccional i en altres àmbits (conciliacions, règim electoral), que també es caracteritzen per un aspecte singular —especialment destacat—, com és el fet que l'exercici d'aquestes funcions se situa en un context de proximitat a la ciutadania que n'és la destinatària. Per tant, semblaria oportú i, fins i tot convenient, consolidar la figura dels jutges de pau mitjançant l'atribució de noves funcions. En aquest sentit, cal tenir en compte dos aspectes:

- En primer lloc, que l'atribució de noves funcions hauria de prendre en consideració quin és el perfil i quins són els coneixements dels jutges de pau. Això implica que atribuir-los funcions de més complexitat només tindria sentit si es té la certesa que les poden assumir i exercir amb plenes garanties. Si no es fes així, l'exercici de les noves funcions atribuïdes eventualment podria presentar alguna disfunció, amb la qual cosa es podrien arribar a generar perjudicis per als ciutadans que poguessin ser destinataris de l'actuació dels jutges de pau.

Aquesta primera premissa incideix en un doble aspecte: el de la selecció dels jutges de pau, que hauria de garantir que tinguessin prou coneixements i aptituds per a desenvolupar les seves tasques, i el de la seva formació posterior, que hauria de contribuir a fer possible un exercici acurat, eficaç i eficient de les seves funcions.

- En segon lloc, que l'atribució de les noves funcions correspondria essencialment a les institucions estatals, en la mesura que ens trobem davant d'una figura regulada per la LOPJ que exerceix —encara que no únicament— funcions jurisdiccionals. Tanmateix, com veurem, també la Generalitat de Catalunya pot atribuir-los alguna funció tenint en compte el règim jurídic de la figura establert pel legislador orgànic.

A. La celebració de matrimoni

Una de les funcions que es podria atribuir als jutges de pau seria celebrar matrimonis. Com hem vist, la LO 1/2025 va suprimir aquesta funció, de tal manera que a partir del dia 3 d'abril de 2025 els jutges de pau ja no van poder celebrar més matrimonis. En aquest sentit, és oportú fer notar que el Ple del Parlament de Catalunya, en la sessió del 7 d'octubre de 2025, va aprovar una moció sobre la situació

de la Justícia a Catalunya,¹⁶ en què reclamava que es retornés als jutges de pau la competència per a celebrar matrimonis.

La recuperació d'aquesta funció exigiria reformar els articles de les normes estatals que, abans de l'entrada en vigor de la LO 1/2025, preveïen aquestes funcions: el Codi civil; la Llei 20/2011, de 21 de juliol, del Registre Civil, i la Llei de 28 de maig de 1862, del notariat. En principi, semblaria que no es tracta d'una funció d'una complexitat especial —actualment és exercida per l'encarregat de les oficines generals del Registre Civil, els notaris i els alcaldes, o els regidors en els quals deleguin— i que, a més, no havia generat una problemàtica especial quan era exercida pels jutges de pau.

Cal fer notar que, en el moment de redactar aquest Informe, s'han presentat, en procediments parlamentaris de tramitació de projectes de Llei que se segueixen en el Congrés dels Diputats, esmenes conduents a la recuperació, per als jutges de pau, de la funció de celebració de matrimonis.¹⁷

B. Les funcions en l'àmbit de la jurisdicció penal

Recordem que la LOPJ determina que els jutges de pau coneixen en primera instància dels processos per delictes lleus que els atribueixi la Llei i, a més, poden intervenir, igualment, en actuacions penals de prevenció, o per delegació, i en aquelles altres que assenyalin les lleis (art. 88.1.c i 100.2 LOPJ, en la redacció donada per la LO 1/2025). Tanmateix, la Llei d'enjudiciament criminal no atribueix, des de la reforma introduïda per la Llei orgànica 1/2015, de 30 de març, cap tipus de competència als jutges de pau sobre els delictes lleus, tret de la recepció d'informació sobre la perpetració d'un delictes per part de qui ho hagi presenciat (art. 259 LeCrim), informació que han de posar en coneixement de la Fiscalia i del jutge competent (art. 308 LeCrim).

¹⁶ <https://www.parlament.cat/document/bopc/435085156.pdf#page=9>.

¹⁷ En el Congrés dels Diputats s'han presentat diverses esmenes a projectes de Llei per part dels grups parlamentaris socialista, de Junts per Catalunya i republicà que volen recuperar la funció de celebració del matrimoni per als jutges de pau. En primer lloc, cal fer esment del Projecte de Llei orgànica pel qual es modifica la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, i la Llei 50/1981, de 30 de desembre, per la qual es regula l'Estatut Orgànic del Ministeri Fiscal, per a l'ampliació i l'enfortiment de les carreres judicial i fiscal (hi han formulat esmenes els grups parlamentaris de Junts —esmenes núm. 76-78—, socialista —esmenes 107-109— i republicà —esmenes 268-270—) (*Butlletí Oficial de les Corts Generals*, Congrés dels Diputats, Sèrie A, núm. 59-3, de 9 de juliol de 2025). Respecte del Projecte de Llei de transparència i integritat de les activitats dels grups d'interès hi ha presentat esmenes el grup parlamentari de Junts per Catalunya (esmenes núm. 59-61; *Butlletí Oficial de les Corts Generals*, Congrés dels Diputats, Sèrie A, núm. 46-3, de 22 de setembre de 2025).

Tampoc el Projecte de Llei orgànica d'enjudiciament criminal¹⁸ no conté cap previsió que modifiqui aquest règim competencial, ja que no regula cap supòsit en què els jutges de pau puguin conèixer dels judicis per delictes lleus. En aquest sentit, també és significatiu que l'extens informe sobre l'Avantprojecte de Llei, aprovat pel Ple del Consell General del Poder Judicial en data 18 de desembre de 2024, no formuli cap comentari sobre la manca d'atribució de competència jurisdiccional, en l'àmbit penal, als jutges de pau. Tanmateix, resta oberta la possibilitat que qualsevol grup parlamentari pugui presentar esmenes al Projecte de Llei orgànica d'enjudiciament criminal, en el marc de la tramitació parlamentària, per a atribuir funcions jurisdiccionals en matèria penal als jutges de pau, malgrat que aquesta via pot no afavorir la formulació de propostes que siguin fruit d'un procés d'anàlisi i reflexió acurat i profund.

Excedeix l'objecte d'aquest Informe proposar quines funcions concretes en l'àmbit jurisdiccional penal es podrien atribuir als jutges de pau, però sí que es poden formular quatre comentaris:

- En cas que es pretengui atribuir als jutges de pau noves funcions en l'àmbit jurisdiccional penal, com ara l'enjudiciament de delictes lleus, caldria dur a terme, prèviament, un estudi acurat sobre quines noves funcions podrien recaure, raonablement, en el seu àmbit d'atribucions. És a dir, si, per exemple, es proposés atribuir-los el coneixement del delicte de determinats delictes de furt — castigats amb una pena lleu — comesos als municipis en què exerceixen les seves funcions, caldria valorar l'impacte que, previsiblement, els comportaria aquesta nova funció tant des de la perspectiva del volum de feina que els representaria, com des del vessant de la seva preparació per a enjudiciar-los.
- L'atribució específica de la realització d'actuacions penals de prevenció o per delegació sembla que, en principi, ofereix un camp d'actuació ampli que, a més, connecta amb la realitat de la feina dels jutges de pau. En aquest sentit, es podria establir la possibilitat que els jutges de pau — en l'àmbit de les actuacions de prevenció o que fossin delegables — poguessin conèixer — o derivar a l'òrgan competent —, en determinats supòsits, de situacions conflictives com ara les vinculades a l'assetjament escolar, els conflictes veïnals i la violència masclista.
- No es pot obviar que l'atribució de noves funcions en l'àmbit penal no es podria desvincular dels coneixements i de la formació dels jutges de pau, ja que un

---

18 El Projecte de llei orgànica d'enjudiciament criminal ha estat publicat al *Butlletí Oficial de les Corts Generals*, Congrés dels Diputats, Sèrie A, núm. 74-1, de 14 de novembre de 2025.

grau d'expertesa adequat i una preparació idònia garantirien un exercici eficaç i eficient de la funció d'enjudiciament jurisdiccional. Es fa evident, doncs, la necessitat que s'ha apuntat abans de regular i dur a terme un procés de selecció dels jutges de pau en què es valorin els mèrits que acreditin els seus coneixements i la seva expertesa. També adquiriria una rellevància especial el procés de formació dels jutges de pau en l'encertada línia impulsada pel Departament de Justícia, mitjançant el Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada, ja que seria un instrument indispensable per a assegurar un exercici adequat de la funció jurisdiccional.

- Caldria, també, analitzar si els mitjans, materials i personals, de què disposen les oficines de justícia dels municipis són suficients per a donar suport a les noves funcions que s'atribuïssin als jutges de pau. En cas que no ho fossin, caldria que l'Administració de l'Estat facilités a la Generalitat de Catalunya —i a la resta de comunitats autònomes— el finançament necessari per a fer front a les despeses associades a l'exercici d'aquesta eventual nova funció, d'acord amb el principi de lleialtat institucional (art. 209 EAC i 2.u.g de la Llei 8/1980, de 22 de setembre, de finançament de les comunitats autònomes).

C. Les funcions en l'àmbit de la jurisdicció civil

L'atribució de noves funcions en l'àmbit de la jurisdicció civil —a banda de les funcions conciliatòries que examinem en l'apartat següent— requeriria reformar la Llei d'enjudiciament civil. En aquest sentit, una possibilitat seria augmentar el límit de la quantia dels assumptes de què poden conèixer els jutges de pau, que actualment se situa en la xifra màxima de 150 euros. També seria possible atribuir-los noves funcions jurisdiccionals en altres àmbits materials, però això requeriria un estudi previ detallat sobre la viabilitat i l'oportunitat de regular les noves atribucions.

D. La participació en la solució no jurisdiccional de les controvèrsies: la conciliació

Com hem apuntat anteriorment, en l'àmbit civil els jutges de pau tenen atribuïdes dues competències de conciliació, d'acord amb el que estableix la Llei d'enjudiciament civil:

- El coneixement dels actes de conciliació a què es refereix l'article 804 LeCrim, que estableix el requisit de celebrar un acte de conciliació de manera prèvia

a l'eventual presentació d'una querella per injúria o calúmnia inferides a particulars, sempre que el fet hagi succeït en el municipi on exerceixin les seves funcions i la persona requerida tingui el seu domicili en aquest mateix municipi (art. 47.3 LEC).

- El coneixement dels expedients de conciliació civil de quantia inferior a 10.000 euros, en els termes previstos pel títol IX de la Llei 15/2015, de 2 de juliol, de la jurisdicció voluntària (art. 47.2 LEC, en la redacció donada per la LO 1/2025). D'acord amb l'art. 140.1 de la Llei 15/2015, és competent per a conèixer de la conciliació el jutge de pau o, quan es tracti de matèries de la seva competència, el lletrat de l'Administració de justícia de la secció civil o de la secció mercantil del tribunal d'instància del domicili del requerit. Tanmateix, la competència correspon als jutges de pau, si la quantia de la petició és inferior a 6.000 euros i no es tracta de qüestions atribuïdes a la secció mercantil.

Aquesta segona competència conciliatòria, regulada a la Llei de la jurisdicció voluntària, adquireix una rellevància especial si es té en compte que un dels aspectes destacats de la reforma introduïda per la LO 1/2025 és el recurs a mitjans alternatius per a arribar a acords, en assumptes civils i mercantils, que permetin evitar l'accés a la via jurisdiccional: ens referim als anomenats "mitjans adequats de solució de controvèrsies en via no jurisdiccional (MASC)", regulats en els articles 2-19 de la LO 1/2025. De fet, l'art. 14.6 LO 1/2025, en preveure la conciliació com a modalitat de negociació prèvia a la via jurisdiccional, preveu expressament que es pugui dur a terme davant el jutge de pau d'acord amb el que estableix l'article 47 de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil i el títol IX de la Llei 15/2015, de 2 de juliol, de la jurisdicció voluntària.

En el marc normatiu indicat seria possible reforçar les funcions dels jutges de pau com a instruments per vehicular la recerca de solucions alternatives a la via jurisdiccional, tant a través de la normativa estatal com autonòmica:

a) Àmbit estatal

- **Conciliació en l'àmbit civil:** es podria augmentar, mitjançant una modificació de la LEC, el límit de la quantia actual —10.000 euros— que opera com a topall perquè els jutges de pau puguin conèixer dels expedients de conciliació civil d'acord amb el títol IX de la Llei 15/2015, de 2 de juliol, de la jurisdicció voluntària.

També es podria augmentar, igualment mitjançant una modificació de la LEC, la quantia dels assumptes —que actualment està fixada en una xifra inferior a 6.000 euros— que determina que necessàriament els jutges de pau han de conèixer de la conciliació que cal dur a terme per a evitar un plet.

- **Conciliació en l'àmbit administratiu:** es podrien reconèixer als jutges de pau funcions de conciliació en l'àmbit administratiu, en el projecte de llei que el Govern ha de presentar a les Corts Generals, en el termini de dos anys des de l'entrada en vigor de la LO 1/2025, amb la finalitat de regular, en l'àmbit administratiu, els mitjans de solució de controvèrsies quan una de les parts és l'Administració (Disposició final trigèsima primera LO 1/2025). Caldrà estar amatents a l'elaboració de l'Avantprojecte de llei corresponent, perquè semblaria que els jutges de pau serien unes figures molt adequades per conciliar determinats assumptes controvertits en què poden ser part els ajuntaments i algun veí (com ara, a tall d'exemple, els requeriments que l'Administració municipal pot fer als veïns perquè duguin a terme una actuació concreta, com podria ser una neteja de parcel·les, o, a l'inrevés, l'existència de demandes veïnals perquè l'Ajuntament dugui a terme algunes accions determinades).

b) Àmbit de la Generalitat

- **Visibilització de les tasques dels jutges de pau:** la Generalitat ha de dur a terme actuacions per a fer visible la tasca dels jutges de pau com figures a què es pot recórrer per a dur a terme actes de conciliació, com a mecanisme alternatiu al recurs a la via jurisdiccional. No es tracta d'una simple qüestió d'oportunitat, sinó que és exigida per la LO 1/2025, que determina que les comunitats autònomes —i l'Administració General de l'Estat— han de promoure accions per a augmentar la visibilitat dels mecanismes alternatius de resolució de conflictes, així com la negociació entre les parts, i també han de potenciar l'ús d'aquests mecanismes enfront de la via exclusivament judicial (disposició addicional quarta LO 1/2025, "Accions per a augmentar la visibilitat dels mecanismes alternatius de resolució de conflictes").
- **Avantprojecte de llei de prevenció, gestió i resolució de conflictes:** en el Pla normatiu de la Generalitat per a l'any 2025, aprovat per l'Acord GOV/265/2024, de 23 de desembre, es preveu l'impuls de l'Avantprojecte de llei de prevenció, gestió i resolució de conflictes, que té per objecte regular de manera conjunta els procediments extrajudicials de resolució de conflictes.

Aquest Avantprojecte de Llei preveu que els jutges de pau puguin portar a terme procediments de conciliació d'acord amb el que estableixin les lleis (art. 39.3). Es tracta d'una previsió molt genèrica que no innova l'ordenament jurídic, sinó que, essencialment, opera com a recordatori de la regulació d'altres instruments normatius. Caldria valorar la possibilitat d'aprofundir en aquesta previsió de l'Avantprojecte de Llei sobre la base de la competència estatutària de la Generalitat per a establir procediments de mediació i de conciliació en la resolució de conflictes en matèria de la seva competència (art. 106.2 EAC).

- **Desenvolupament normatiu de la Llei de mediació:** es podria desenvolupar normativament l'art. 23.1 de la Llei 15/2009, de 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat, que reconeix la capacitat d'autoorganització de les administracions locals i d'altres entitats públiques per a establir, en l'àmbit de les seves competències, activitats i serveis de mediació, d'acord, en tot cas, amb els principis establerts pel capítol II de la Llei 15/2009. En aquest eventual desenvolupament normatiu —que s'hauria d'incloure en el Pla normatiu de la Generalitat corresponent— es podria estudiar la possibilitat que els jutges de pau tinguin algun tipus d'intervenció en l'àmbit de la mediació (per exemple, de manera indirecta, participant en algun òrgan col·legiat d'assessorament o duent a terme alguna actuació de col·laboració), tenint en compte que, si bé l'art. 14.2 LO 1/2025 estableix que la mediació es regula per la Llei 5/2012, de 6 de juliol, de mediació en assumptes civils i mercantils, igualment apunta que també es regeix, si escau, per la legislació autonòmica que sigui aplicable. Tanmateix, aquesta eventual intervenció dels jutges de pau en el desenvolupament dels processos de mediació, en els termes apuntats, requeriria l'acreditació d'una formació suficient i d'estar en possessió de la titulació que sigui exigible. En qualsevol cas, caldria analitzar de manera acurada quin és l'abast potencial i quins són els límits que comporta la remissió normativa estatal de la LO 1/2025, combinada amb les competències estatutàries de la Generalitat en matèria de dret civil (art. 129 EAC), dret processal (art. 130 EAC) i règim local (art. 160 EAC).

5.4 Actuacions de la Generalitat

Algunes de les actuacions que pot emprendre la Generalitat les hem considerat en els apartats anteriors, en l'àmbit del procés de selecció i de l'atribució de funcions

als jutges de pau. Ara n'afegim dues més que, si es considera oportú, també podrien ser impulsades per la Generalitat.

A. Actualització normativa

Com hem vist, l'aprovació de la LO 1/2025 ha significat la configuració d'un nou model en què desapareixen els jutjats de pau, substituïts per les oficines de justícia dels municipis. És per això que semblaria necessari valorar l'oportunitat de modificar dues normes de la Generalitat que regulen aspectes relatius a les secretaries dels jutjats de pau:

- Decret 75/1997, de 18 de març, pel qual es regula el procediment de creació i modificació de les agrupacions de secretaries de jutjats de pau.
- Ordre JUS/92/2018, de 27 de juny, sobre el nomenament de persones idònies de les secretaries dels jutjats de pau de Catalunya.

Aquesta eventual modificació —que s'hauria d'incloure en el Pla normatiu de la Generalitat per a l'any 2026— es podria articular mitjançant l'aprovació d'una única disposició —un decret— en què es reguessin, en l'àmbit de les competències de la Generalitat, tots els aspectes que es consideressin necessaris per a desplegar la nova regulació estatal.

B. Formació dels jutges de pau i del personal de les oficines de justícia dels municipis que els dona suport

Com fa el Departament de Justícia de manera plenament encertada, singularment per mitjà del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada, cal impulsar la formació dels jutges de pau, especialment —però no únicament— en l'àmbit de la conciliació i en els àmbits materials en què exerceixin les funcions que els corresponen actualment i, també, totes aquelles que en el futur se'ls puguin atribuir. Igualment, caldria promoure la formació del personal de les oficines de justícia en els municipis que dona suport als jutges de pau.

Una bona formació continuada contribuirà a un exercici eficaç i eficient de les tasques que corresponen als jutges de pau. En aquest sentit, si es considera oportú, es poden buscar vies de col·laboració externa per a dur a terme aquesta formació mitjançant la formalització de convenis o altres instruments de cooperació amb organismes com el Consell General del Poder Judicial —en la mesura que els jut-

ges de pau tenen atribuïdes funcions jurisdiccionals—¹⁹ o també amb institucions especialitzades en altres àmbits, com ara el relatiu a la conciliació.

C. Aspectes retributius

Si s'atribuïssin noves funcions als jutges de pau, caldria valorar si seria escaient compensar-los amb augments retributius que s'haurien d'articular per les vies que fossin procedents.

5.5 Actuacions estatals

Com hem vist en els apartats anteriors, hi ha diverses propostes la viabilitat de les quals depèn de decisions externes, singularment de les institucions estatals mitjançant l'aprovació de modificacions de les disposicions vigents. Ara podem afegir que hi ha altres actuacions que entren en l'àmbit de competències de les institucions estatals que podrien ser proposades, formalment o per vies informals de col·laboració i contacte, per la Generalitat de Catalunya, sempre que el Departament de Justícia i Qualitat Democràtica ho consideri oportú:

A. Dotació de mitjans financers per a la Generalitat: implementació del principi de lleialtat institucional

Tal com s'ha apuntat en fer referència a les oficines de justícia dels municipis, caldria valorar si els recursos disponibles de la Generalitat per a afrontar la nova configuració de les oficines que donen suport als jutges de pau i les despeses associades a l'activitat dels jutges de pau són suficients per a fer front als costos que comporten (no només ens referim al règim retributiu, sinó també a les actuacions de formació, a la dotació de mitjans personals i materials, etc.). Si no fos així, caldria reclamar a l'Administració General de l'Estat la dotació dels recursos necessaris per a afrontar les noves despeses en virtut del principi de lleialtat institucional (art. 209 EAC i 2.u.g de la Llei 8/1980, de 22 de setembre, de finançament de les comunitats autònomes).

---

19 L'any 2025 s'ha formalitzat el Conveni de col·laboració entre el Consell General del Poder Judicial i l'Administració de la Generalitat de Catalunya, mitjançant el Departament de Justícia i Qualitat Democràtica i el Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada, en matèria de formació continuada d'integrants de la carrera judicial amb destinació als òrgans judicials de Catalunya per a l'any 2025 (Resolució JUS/3606/2025, de 6 d'octubre, per la qual es dona publicitat a diversos convenis i acords de col·laboració signats pel Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada, DOGC núm. 9518, de 13.10.2025).

És cert que, en el marc dels fons europeus vinculats al Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència, que preveu, com a objectiu, l'eficiència del servei públic de justícia i la millora de l'Administració de justícia (component 11 del Pla), s'han distribuït crèdits a les comunitats autònomes per afrontar la modernització de la justícia.²⁰ Tanmateix, també es pot fer esment, com a exemple de les noves necessitats de finançament que comporta l'aplicació de la LO 1/2025, de l'Acord GOV/206/2025, de 26 d'agost, pel qual s'autoritza l'ampliació de la plantilla pressupostària del personal al servei de l'Administració de justícia a Catalunya de les oficines judicials que han de donar suport als tribunals d'instància, de les oficines generals del Registre Civil i de les oficines de justícia en els municipis corresponent a la tercera fase de constitució dels tribunals d'instància.

Si es consideressin acreditades les noves necessitats de finançament derivades de la implantació pràctica de les previsions de la LO 1/2025, en l'àmbit dels jutges de pau i de les oficines de justícia en els municipis que els han de donar suport —i en qualsevol altre contingut de la LO 1/2025 la implementació del qual comporti noves despeses que no hagin estat compensades per l'Estat—, caldria articular les vies de negociació escaients, tant de caràcter bilateral, per mitjà de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat (art. 210 EAC), com de naturalesa multilateral (Conferència Sectorial d'Administració de Justícia), per a determinar, de manera acordada, els recursos que l'Estat hauria de posar a disposició de la Generalitat.

B. Regulació i creació del Consell de Justícia de Catalunya

També hem apuntat anteriorment que la possibilitat que el nomenament dels jutges de pau es dugui a terme d'acord amb el que estableix l'EAC requereix la creació i la regulació del Consell de Justícia de Catalunya. Aquesta regulació ha de tenir caràcter orgànic i, en principi, es podria articular mitjançant una reforma de la LOPJ. Es tracta d'una qüestió complexa, com palesa el fet que, quinze anys després de la STC 31/2010, de 28 de juny, que es va pronunciar sobre la constitucionalitat del Consell de Justícia de Catalunya, encara que no hi hagi cap proposta per a fer-ne efectiva la creació. Tot i això, es tracta d'una altra qüestió de l'organització del poder judicial —prevista també en altres estatuts d'autonomia— que, quan es consideri

---

²⁰ Vegeu, per exemple, la Resolución de 27 de marzo de 2023, de la Secretaría de Estado de Justicia, por la que se publica el Acuerdo de la Conferencia Sectorial de Administración de Justicia, por el que se modifica el reparto resultante para las comunidades autónomas del crédito asignado para el año 2023 del Mecanismo de Recuperación y Resiliencia y se formalizan los compromisos financieros resultantes (BOE núm. 79, de 3 d'abril de 2023).

oportú, hauria de ser igualment abordada amb l'elaboració d'una proposta normativa. Mentre no hi hagi aquesta regulació, no sembla que sigui possible trobar una via alternativa perquè les funcions que l'EAC atribueix al Consell de Justícia de Catalunya siguin efectivament exercides amb caràcter desconcentrat. Tan sols es pot apuntar la possibilitat d'impulsar la formalització d'un acord de col·laboració amb el Consell General del Poder Judicial —o, si més no, amb la Sala de Govern del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya— que permetés una intervenció o un paper més gran de les institucions catalanes —rebut determinada informació o formulant propostes, per exemple— en l'àmbit del règim judicial a Catalunya, incloent-hi la justícia de pau.

C. Modificació del Reglament dels jutges de pau

L'actual Reglament dels jutges de pau, aprovat pel Consell General del Poder Judicial, data del 7 de juny de 1995. Semblaria oportú estudiar la possibilitat d'actualitzar-ne algun dels continguts tenint en compte el temps que ha transcorregut des que es va aprovar i els continguts que s'hi recullen, que han pogut quedar desfasats o que s'haurien de completar. Aquesta eventual actualització es podria plantejar, si es considera oportú i per la via institucional procedent, a l'òrgan competent per a l'elaboració i l'aprovació del Reglament esmentat. Cal tenir present que aquesta eventual modificació normativa podria tenir la virtualitat de precisar algun aspecte de la regulació dels jutges de pau que configurés un marc normatiu més clar per a l'exercici de les potestats i les funcions que corresponen a la Generalitat.

5.6 El marc de col·laboració necessari

Com a aspecte transversal a totes les propostes que es plantegen, cal apuntar que les iniciatives que, si es considerés oportú, pogués endegar el Departament de Justícia i Qualitat Democràtica, s'haurien de formular i d'impulsar amb el principi de col·laboració i participació amb els diferents actors amb interessos afectats per aquestes propostes. Entre els actors afectats hi ha els que se situen en l'àmbit de l'Administració de l'Estat (Ministeri de la Presidència, Justícia i Relacions amb les Corts i, si escau, Conferència Sectorial d'Administració de Justícia), el govern judicial (Sala de Govern del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i Consell General del Poder Judicial), l'Administració local (Federació de Municipis de Catalunya i Associació Catalana de Municipis) i les entitats representatives dels interessos afectats (Associació Catalana en pro de la Justícia), entre d'altres.

Conclusions

1. La competència per a la regulació de la justícia de proximitat correspon al legislador estatal que pot reconèixer funcions o facultats d'intervenció a les comunitats autònomes

La competència per a la regulació de la justícia de proximitat correspon al legislador estatal, mitjançant la reforma de la LOPJ i de la Llei de demarcació i planta judicial, i també de la normativa processal reguladora dels àmbits jurisdiccionals penal, contenciós administratiu i civil. Aquestes reformes podrien reconèixer funcions o facultats d'intervenció per a les comunitats autònomes amb competències transferides en matèria de justícia.

La competència de la Generalitat, tal com resulta de la dicció estatutària (art. 108.2 EAC), se circumscriu a la capacitat d'instar la implantació d'una justícia de proximitat. Aquesta competència es podria exercir de dues maneres: d'una banda, reclamant formalment al Govern espanyol i al Consell General del Poder Judicial, com a òrgan de govern del poder judicial, l'impuls de les actuacions necessàries per a una implantació futura de la justícia de proximitat; de l'altra, presentant davant del Govern espanyol o del Congrés dels Diputats, mitjançant les vies que preveu l'art. 61, apartats b) i c) EAC, una proposició articulada de reforma de les lleis estatals que s'han indicat anteriorment que incorporés una proposta concreta sobre uns eventuals jutjats de proximitat i, correlativament, una nova planta judicial. Aquesta proposta podria tenir un abast general o, si es considerés oportú, es podria circumscriure al municipi de Barcelona, atès el règim especial del qual aquest gaudeix.

2. La figura dels jutges de pau

A. Els jutges de pau han exercit i continuen exercint unes funcions rellevants, en un context de proximitat a la ciutadania

Els jutges de pau han exercit i continuen exercint unes funcions rellevants en matèria jurisdiccional i en altres àmbits (conciliacions, règim electoral, etc.) que es caracteritzen per un fet singular —especialment destacat—: l'exercici d'aquestes funcions se situa en un context de proximitat a la ciutadania que n'és la destinatària. Per tant,

semblaria oportú i, fins i tot convenient, consolidar i reforçar la figura dels jutges de pau mitjançant l'atribució de noves funcions, impulsant-ne la formació i regulant el sistema de selecció.

En l'ordre civil, els jutges de pau tenen atribuïdes tres competències, de les quals la més rellevant és la de conciliació:

- Coneixen, en primera instància, dels assumptes civils de quantia no superior a 150 euros que no estiguin compresos en els casos a què es refereix l'apartat 1 de l'article 250 de la Llei d'enjudiciament civil.
- Coneixen dels expedients de conciliació civil de quantia inferior a 10.000 euros, d'acord amb el títol IX de la Llei 15/2015, de 2 de juliol, de la jurisdicció voluntària. Aquesta competència té una rellevància notable en la mesura que el límit quantitatiu és relativament elevat i que, a més, se situa en un marc normatiu i en un context social favorable a l'impuls de vies acordades que evitin la litigiositat.
- Coneixen dels actes de conciliació previs a l'eventual presentació d'una querella per injúria o calúmnia inferides a particulars.

En l'àmbit penal, les competències dels jutges de pau són les següents:

- Coneixen en primera instància dels processos per delictes lleus que els atribueixi la llei i poden intervenir en actuacions penals de prevenció, o per delegació, i en aquelles altres que assenyalin les lleis. Tanmateix, els jutges de pau no tenen atribuïda cap competència per dirimir judicis penals des de l'aprovació de la Llei orgànica 1/2015, de 30 de març, per la qual es modifica la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal.
- Reben informació sobre la perpetració d'un delictes per part de qui ho hagi presenciat, informació que han de posar en coneixement de la Fiscalia i del jutge competent.

En l'àmbit electoral, els jutges de pau tenen atribuïdes funcions de recepció i de tramesa de documentació electoral:

- D'acord amb la Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, del règim electoral general, un cop acabat l'escrutini electoral, el president de cada mesa electoral es desplaça a la seu del tribunal d'instància o de l'oficina de justícia en el municipi que assisteixi el jutge de pau, per lliurar la documentació relativa a l'expedient electoral i les actes de constitució de la mesa i de la sessió. El jutge rep la do-

cumentació i es desplaça a la seu de la Junta Electoral que ha de fer l'escrutini per lliurar la documentació que ha rebut.

B. El nou règim dels jutges de pau presenta la novetat, pendent d'implementar, de la intervenció del consell de justícia autonòmic en el seu nomenament

L'aprovació de la LO 1/2025, de 2 de gener, de mesures en matèria d'eficiència del servei públic de justícia, no ha comportat canvis substancials en el règim d'elecció i nomenament dels jutges de pau, tret del seu nomenament, atès que aquest s'ha de fer de conformitat amb el que estableixen estatuts d'autonomia en les comunitats autònomes a què s'atribueixin competències en matèria de justícia de pau o de proximitat. Recordem, en aquest sentit, que l'art. 108 EAC estableix que correspon al Consell de Justícia de Catalunya, en els termes que estableixi la LOPJ, el nomenament dels jutges de pau. Tanmateix, aquest òrgan judicial encara no s'ha creat ni regulat, per la qual cosa el nomenament dels jutges de pau segueix corresponent a la Sala de Govern del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.

C. Les oficines de justícia dels municipis, que substitueixen els jutjats de pau, tenen atribuïdes unes funcions rellevants

El paper de les oficines de justícia dels municipis creades per la LO 1/2025 és prou important per tres raons:

- En primer lloc, perquè substitueixen els jutjats de pau, la qual cosa significa que han assumit funcions que anteriorment els estaven assignades (com ara, la pràctica d'actes de comunicació processal).
- En segon lloc, perquè tenen com una de les seves funcions assistir el jutge de pau, que ha de disposar en l'oficina de recursos i d'espais suficients.
- En tercer lloc, perquè la LO 1/2025 assigna a les comunitats autònomes, amb competències assumides en matèria de justícia, funcions de suport en relació amb les oficines de justícia i els mitjans materials i personals de què han de disposar.

3. Propostes per a la selecció, el nomenament i l'atribució de funcions dels jutges de pau

A. El procés de selecció

- **Actualment, no estan regulats criteris que permetin escollir la persona més idònia per a l'exercici de les funcions de jutge de pau:** la LOPJ regula els requisits per a poder accedir a la condició de jutge de pau i el procediment per a elegir-lo, però no incorpora criteris específics que permetin escollir la persona més idònia per a l'exercici de les funcions que tenen atribuïdes, d'acord amb els coneixements, els estudis, l'experiència professional i l'expertesa reconeguda.
- **És obligat aplicar els principis constitucionals d'igualtat, mèrit i capacitat en l'accés a les funcions públiques:** l'absència regulatòria esmentada en el punt anterior no es pot entendre com una via o una justificació perquè els ajuntaments puguin escollir els jutges de pau de manera absolutament discrecional, sense tenir en compte la vàlua que puguin acreditar les persones candidates, ja que l'accés a l'exercici de funcions públiques està regit per principis constitucionals, directament aplicables, com el d'igualtat (art. 23.2 CE en relació amb l'art. 14 CE) i de mèrit i capacitat (art. 103.3 CE), que també regeixen en l'accés a l'exercici de funcions judicials.
- **Semblaria raonable promoure una regulació que estableixi els criteris que cal seguir en el procés de selecció dels jutges de pau:** semblaria raonable impulsar una regulació que establís els mèrits que haurien de valorar els ajuntaments a l'hora de proposar el nomenament d'un jutge de pau. Una regulació que s'adoptés amb aquesta finalitat configuraria un marc normatiu més clar per als ajuntaments per a proposar el nomenament dels jutges de pau i, alhora, permetria garantir que la persona designada per a exercir les funcions de jutge de pau fos la més indicada des de la perspectiva dels seus coneixements i de la seva expertesa.
- **La Generalitat és competent per a aprovar una norma que reguli els criteris que cal aplicar en el procés de selecció dels jutges de pau:**
  - **Competència de la Generalitat:** la Generalitat de Catalunya pot aprovar una norma en què es regulin de manera general els mèrits que els ajuntaments haurien de prendre en consideració per a designar els jutges de pau, no només a partir de la interacció de la seva competència en matèria de justícia de pau (art. 108.1 EAC) en relació amb els principis i les regles establerts constitucionalment que

consagren, de manera inexcusable, els principis d'igualtat, mèrit i de capacitat en l'accés a l'exercici de funcions públiques — també recollits en la LOPJ—, sinó també, de manera complementària, a l'empara de les seves competències en matèria de règim local (art. 160.2 EAC) i de procediment de les administracions públiques catalanes (art. 159.2 EAC).

- **Relacions de col·laboració i participatives:** l'eventual impuls d'un projecte de norma per part de la Generalitat de Catalunya en què es recullin els mèrits que cal tenir en compte perquè els ajuntaments proposin els jutges de pau, s'hauria de configurar a partir d'una triple col·laboració desitjable: amb les entitats municipalistes representatives dels interessos locals, amb els òrgans col·legiats representatius de l'àmbit local que poden ser més afectats (com ara el Consell Català de Municipis Rurals), amb les entitats representatives dels jutges de pau i, si es considera oportú, amb les institucions o òrgans estatals competents en matèria de justícia. També es podria posar en coneixement de la Secretaria de Govern del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya l'eventual iniciativa que es decidís impulsar, en un marc de col·laboració institucional.

- **Criteris que cal tenir en compte en el procés de selecció**

- **Vinculació entre mèrits i funcions que s'han d'exercir:** els mèrits que cal valorar per a ser jutge de pau s'han de vincular a la naturalesa de les funcions que tenen atribuïdes o a aquelles altres que se'ls pugui atribuir en un futur.
- **Perspectiva de gènere:** hi ha una majoria de jutges de pau, titulars i substituïts, del sexe masculí. Caldria modular aquest biaix de gènere tant amb actuacions de conscienciació a escala municipal, com amb la introducció de les previsions adequades en la regulació del procés de selecció, amb respecte ple pel marc normatiu vigent.
- **Pluralitat de candidats a jutges de pau:** cal afavorir la presentació de candidats per decisió pròpia —i no de manera induïda—, ja que la pluralitat de candidats contribuiria a fer possible que la persona designada com a jutge de pau tingui les millors aptituds per a l'exercici del càrrec, alhora que també ajudaria a garantir-ne la independència.

B. El nomenament

- La possibilitat que el nomenament dels jutges de pau el dugui a terme el Consell de Justícia de Catalunya, d'acord amb el que estableix l'EAC, requereix la regulació i la creació d'aquest òrgan, que es podria articular mitjançant una reforma de la LOPJ.

- L'Informe IEA 2/2024 *Anàlisi sobre el marge de què disposa la Generalitat de Catalunya per a desplegar les competències estatutàries en l'àmbit de l'administració de l'Administració de justícia* formulava una proposta per a la configuració dels consells de justícia autonòmics que podria servir de punt de partida per a iniciar els treballs necessaris per a impulsar-ne la regulació i la implementació. Els consells de justícia autonòmics podrien constituir un instrument important per a acostar el govern judicial al model territorial d'autogovern descentralitzat políticament.

C. Propostes per a l'atribució de noves funcions als jutges de pau

El paper rellevant que actualment ja correspon als jutges de pau podria ser reforçat amb l'atribució de noves funcions.

- **Atribució de la funció de celebrar matrimonis**

Una de les funcions que es podria atribuir als jutges de pau seria celebrar matrimonis, tot recuperant aquella que la LO 1/2025 ha suprimit.

La recuperació d'aquesta funció exigiria reformar els articles de tres normes estatals: el Codi civil; la Llei 20/2011, de 21 de juliol, del Registre Civil, i la Llei de 28 de maig de 1862, del Notariat.

- **Àmbit jurisdiccional penal: concreció dels delictes lleus de què poden conèixer i de les actuacions penals que els puguin correspondre de prevenció, per delegació o que els reconeguin les lleis**

En l'àmbit jurisdiccional penal, es podrien concretar les atribucions genèriques que preveu la LOPJ:

- D'una banda, es podrien concretar els delictes lleus de què coneixerien els jutges de pau, mitjançant la reforma de la normativa processal penal (Llei d'enjuiciament criminal).
- D'altra banda, també es podrien especificar les actuacions penals de prevenció o per delegació que els podrien correspondre i que sembla que, en principi, ofereixen un camp d'actuació ampli que, a més, connecta amb la realitat de la feina dels jutges de pau. En aquest sentit, es podria establir la possibilitat que els jutges de pau poguessin conèixer —o derivar a l'òrgan competent—, en determinats supòsits, de situacions conflictives com ara les vinculades a l'assetjament escolar, la violència masclista i els conflictes veïnals, en el marc d'una actuació preventiva i conciliadora.

- **Àmbit jurisdiccional civil: augment dels assumptes de què poden conèixer els jutges de pau**

Es podria augmentar el límit de la quantia dels assumptes de què poden conèixer els jutges de pau, que actualment se situa en la xifra màxima de 150 euros.

També seria possible atribuir-los noves funcions jurisdiccionals civils en altres àmbits materials, però això requeriria un estudi previ detallat sobre la viabilitat i l'oportunitat de regular les noves atribucions.

En ambdós supòsits, caldria reformar la Llei d'enjudiciament civil.

- **Reforçament del paper dels jutges de pau en la cerca de solucions de controvèrsies que evitin la litigiositat**

En el context d'un marc normatiu i social que, com s'ha dit, és favorable a l'impuls de vies acordades que redueixin la litigiositat, es podria reforçar el paper dels jutges de pau en la cerca de solucions de controvèrsies que evitin la celebració de plets. En aquest àmbit, tant l'Estat com la Generalitat de Catalunya podrien impulsar actuacions per a aconseguir aquest reforçament.

En l'àmbit estatal, es podria impulsar una modificació de la Llei d'enjudiciament civil amb una doble finalitat:

- Augmentar el límit de la quantia actual — 10.000 euros— que opera com a topall perquè els jutges de pau puguin conèixer dels expedients de conciliació civil d'acord amb el títol IX de la Llei 15/2015, de 2 de juliol, de la jurisdicció voluntària.
- Incrementar la quantia dels assumptes —que actualment està fixada en una xifra inferior als 6.000 euros— a partir de la qual els jutges de pau hauran de conèixer, necessàriament, de la conciliació que cal dur a terme per a evitar un plet.

També en l'àmbit estatal, es podrien reconèixer als jutges de pau funcions de conciliació en l'àmbit administratiu, en el projecte de llei que el Govern ha de presentar a les Corts Generals, en el termini de dos anys des de l'entrada en vigor de la LO 1/2025, per a regular, en l'àmbit administratiu, els mitjans de solució de controvèrsies quan una de les parts és l'Administració.

Per la seva banda, la Generalitat de Catalunya podria dur a terme una triple acció:

- Dur a terme actuacions per fer visible la tasca dels jutges de pau com a figures a què es pot recórrer per a dur actes de conciliació, com a mecanisme alternatiu al recurs a la via jurisdiccional, tal com exigeix la LO 1/2025 (disposició addicional quarta LO 1/2025).

- Incorporar en l'Avantprojecte de llei de prevenció, gestió i resolució de conflictes, que preveu el Pla normatiu per a l'any 2025, una regulació més precisa de la funció que correspon als jutges de pau per a portar a terme procediments de conciliació.
- Desenvolupar l'art. 23.1 de la Llei 15/2009, de 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat, que reconeix la capacitat d'autoorganització de les administracions locals i d'altres entitats públiques per a establir activitats i serveis de mediació, per a preveure la possibilitat que els jutges de pau tinguin algun tipus d'intervenció en l'àmbit de la mediació; per exemple, de manera indirecta, participant en algun òrgan col·legiat d'assessorament o duent a terme alguna actuació de col·laboració. Tanmateix, aquesta eventual intervenció dels jutges de pau en el desenvolupament dels processos de mediació requeriria l'acreditació d'una formació suficient i d'estar en possessió de la titulació que sigui exigible.

4. Altres actuacions que poden impulsar la Generalitat i l'Estat

A. Actuacions que pot impulsar la Generalitat

- **Modificació normativa**

Es pot impulsar la modificació de dues normes de la Generalitat que regulen aspectes relatius a les secretaries dels jutjats de pau: el Decret 75/1997, de 18 de març, pel qual es regula el procediment de creació i modificació de les agrupacions de secretaries de jutjats de pau, i l'Ordre JUS/92/2018, de 27 de juny, sobre el nomenament de persones idònies de les secretaries dels jutjats de pau de Catalunya. Aquesta nova regulació es podria instrumentar per mitjà de l'aprovació d'una disposició única —un decret— en què es regulessin tots els aspectes que es considerin necessaris per a desplegar la nova regulació estatal.

- **Impulsar i fomentar les agrupacions de les oficines de justícia dels municipis**

Mitjançant l'agrupació de les oficines de justícia dels municipis s'aconseguiria l'objectiu que totes les oficines disposessin de personal al servei de l'Administració de justícia, la qual cosa garantiria l'exercici eficaç de les funcions que tenen encomanades i, més concretament, les de donar suport als jutges de pau.

- **Promoure la formació dels jutges de pau**

En l'encertada línia ja endegada pel Departament de Justícia i Qualitat Democràtica, cal continuar el procés de formació dels jutges de pau, especialment —però no únicament— en l'àmbit de la conciliació i en els àmbits materials en què exerceixin les funcions que els corresponen i totes aquelles que en el futur se'ls puguin atribuir. Una formació adequada dels jutges de pau, sumada a un procés de selecció que en garanteixi l'expertesa, es configura com una condició oportuna per a l'atribució de noves funcions als jutges de pau, l'establiment de la qual sembla perfectament aconsellable. També caldria promoure la formació del personal de les oficines de justícia en els municipis que dona suport als jutges de pau.

- **Valoració dels aspectes retributius**

Si s'atribuïssin noves funcions als jutges de pau, caldria valorar si seria escaient compensar-los amb augments retributius articulats per les vies que fossin procedents.

B. Actuacions estatals

A banda de les modificacions de lleis estatals, que s'han indicat anteriorment, que permetrien reforçar el paper dels jutges de pau, també hi ha dues actuacions més que se situen en l'àmbit de decisió de les institucions estatals.

- **Dotació de mitjans financers per a la Generalitat: implementació del principi de lleialtat institucional**

Si bé és cert que, en el marc dels fons europeus vinculats al Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència, que preveu, com a objectiu, l'eficiència del servei públic de justícia i la millora de l'Administració de justícia (component 11 del Pla), s'han distribuït crèdits a les comunitats autònomes per a afrontar la modernització de la justícia, caldria valorar si els recursos disponibles de la Generalitat per a afrontar la nova configuració de les oficines de justícia en els municipis que donen suport als jutges de pau i a les despeses associades a l'activitat dels jutges de pau són suficients per a afrontar els costos que comporten. Si no és així, l'Administració General de l'Estat hauria de dotar la Generalitat dels recursos necessaris per a afrontar les noves despeses en virtut del principi de lleialtat institucional, tot articulant-se les vies de negociació escaients, tant de caràcter bilateral, per mitjà de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat, com de naturalesa multilateral, mitjançant la Conferència Sectorial d'Administració de Justícia.

- **Modificació del Reglament dels jutges de pau**

Semblaria oportú estudiar la possibilitat d'actualitzar algun dels continguts del Reglament dels jutges de pau, aprovat pel Consell General del Poder Judicial, el 7 de juny de 1995, tenint en compte el temps que ha transcorregut des que es va aprovar i la nova normativa que ha entrat en vigor.

5. Tres aspectes que cal tenir en compte en el procés de reforçament de la figura del jutge de pau

Hem vist que el reforçament de la figura del jutge de pau requereix l'impuls d'actuacions de la Generalitat i de les institucions estatals. Hi ha tres aspectes que, de manera transversal, s'haurien de tenir en compte a l'hora d'iniciar, promoure i articular aquestes actuacions.

A. Estudi previ, acurat i rigorós, del contingut i els efectes de les actuacions que es vulguin impulsar

Qualsevol actuació que es vulgui impulsar per a reforçar la figura del jutge de pau hauria de ser objecte d'un estudi previ, acurat i rigorós, sobre l'abast i els efectes de les mesures que comporta aquella actuació. Això, per exemple, implica valorar si l'atribució de noves funcions les poden portar a terme amb garanties els jutges de pau, no només pel que fa al seu àmbit de coneixements i a la seva expertesa i formació, sinó també tenint en compte els mitjans de què disposen per a exercir les seves funcions. En definitiva, es tractaria de formular propostes plenament fonamentades i fruit d'un procés de reflexió previ que garantissin l'objectiu de potenciar la figura del jutge de pau.

B. El marc de col·laboració necessari

En segon lloc, les iniciatives que, si es considerés oportú, pogués endegar el Departament de Justícia i Qualitat Democràtica, s'haurien de formular i d'impulsar, d'acord amb el seu contingut, amb el principi de col·laboració i participació amb els diferents actors amb interessos afectats per aquestes propostes: entitats representatives dels interessos afectats (Associació Catalana en pro de la Justícia) i de l'Administració local (Federació de Municipis de Catalunya i Associació Catalana de Municipis), Administració de l'Estat (Ministeri de la Presidència, Justícia i Relacions amb les Corts i, si escau, Conferència Sectorial d'Administració de Justícia) i govern judicial (Sala de Govern del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i Consell Ge-

neral del Poder Judicial). Això no significa que qualsevol iniciativa endegada per la Generalitat s'hagi de sotmetre, sempre i en tot cas, a un procés participatiu múltiple amb tots els actors que s'han indicat, sinó que, depenent del contingut i l'abast de l'actuació pretesa, pot ser convenient o necessari establir vies d'intercanvi d'informació, col·laboració i debat amb les entitats, òrgans i institucions esmentades.

C. La via mitjançant la qual la Generalitat pot promoure, formalment, la modificació de la normativa estatal

Al llarg d'aquest Informe, hem vist com diverses actuacions que podrien potenciar la figura del jutge de pau se situen en l'àmbit de decisió del legislador estatal, singularment per mitjà de la modificació de legislació estatal. El marc constitucional i estatutari permet que la reforma d'aquesta normativa pugui ser promoguda, si es considera oportú, per la Generalitat, mitjançant l'exercici de la facultat d'iniciativa legislativa, davant del Parlament espanyol, que correspon al Parlament de Catalunya (art. 87.2 CE i 61.b i c EAC).

De les dues opcions previstes constitucionalment i estatutària per a la presentació de la iniciativa legislativa autonòmica davant de les Corts Generals —la presentació d'una proposició de llei davant de la Mesa del Congrés i la sol·licitud al Govern de l'Estat d'adopció d'un projecte de llei—, semblaria millor optar per la primera, en la mesura que garantiria una tramitació parlamentària que no estaria assegurada en la segona de les vies que es preveuen. A més, la presentació d'un projecte normatiu davant del Congrés dels Diputats en permetria la defensa pública davant d'aquesta cambra de les Corts Generals per un màxim de tres diputats del Parlament de Catalunya (art. 176.4 del Reglament del Parlament de Catalunya).

En darrer lloc, cal apuntar que els antecedents parlamentaris posen de manifest que el Govern de Catalunya, en algun supòsit, ha elaborat una proposició de llei de modificació de normativa estatal que ha tramès al Parlament de Catalunya per a la tramitació i presentació ulterior davant de les Corts Generals.²¹ És per això que també es pot valorar la possibilitat d'optar per aquest inici del procediment normatiu, que tindria l'origen en una proposta del Govern.

---

21 Un exemple el constitueix l'Acord del Govern, de 20 de juliol de 2010, pel qual s'aprova el Projecte de proposició de llei per la qual es modifica la Llei d'enjudiciament criminal i se n'acorda la tramesa al Parlament de Catalunya per a la seva presentació a la Mesa del Congrés dels Diputats. Aquest acord fou publicat en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya*, núm. 784, de 30 de juliol de 2010. Barcelona, 15 de desembre de 2025.

Annex. Bibliografia

Jutjats de pau

Castillo Rigabert, Fernando. “Oficinas de justicia en los municipios vs. Juzgados de Paz”. A Francisco López Simó, dir., *La eficiencia de la justicia a debate*, 207-225. València: Tirant lo Blanch, 2024.

De Lamo, Jaime, i Esther Cavero. “Los Tribunales de Instancia: ¿eficiencia organizativa en Justicia?”. *Práctica de Tribunales: - Revista de derecho procesal civil y mercantil* 169 (2024).

Fierro, Diego. “Mas conciliaciones para los jueces de paz a cambio de bodas”. *Layerpress News*, 27 de març de 2025.

Gallego Alcalá, José Domingo. “El impacto de la Ley Orgánica 1/2025, de 2 de enero, de medidas en materia de eficiencia del Servicio Público de Justicia en las Corporaciones Locales”. *Revista técnica especializada en administración local y justicia municipal* 3 (2025).

Madrid Boquín, Christa María. “La justicia de proximidad en el umbral del cambio: la disyuntiva entre los Juzgados de Paz y las Oficinas de Justicia en los Municipios”. *Revista General de Derecho Procesal* 62 (2024).

———. “Eficiencia organizativa de la justicia municipal: la disyuntiva entre la desaparición o el fortalecimiento de los Juzgados de Paz”. A Ana Sánchez Rubio, dir., Paloma Arrabal Platero, i José Caro Catalán, coord., *Más allá de la justicia: nuevos horizontes del derecho procesal*, 271-284. València: Tirant lo Blanch,, 2024.

Ordeñana Gezuraga, Ixusko. “No en nombre de la eficiencia! o sobre la difícil justificación de la conversión de los juzgados de paz en oficinas de justicia en los municipios y una propuesta *lege ferenda* alternativa para el debate”. *Justicia: Revista de derecho procesal* 1 (2024): 227-272.

———. “It’s Now or Never: ¿Ha llegado la hora de derogar la justicia no técnica municipal? La eficiencia como excusa para transformar los Juzgados de Paz en Oficinas de Justicia en los Municipios”. A Helena Soletto Muñoz, Raquel López Jiménez, Amaya Arnaiz Serrano, i Sabela Oubiña Barbolla, coord., *Estudios Jurídicos en Homenaje al Profesor Víctor Moreno Catena*, 313-338. València: Tirant lo Blanch, 2025.

———. “Las oficinas de Justicia en los municipios como evolución de los Juzgados de Paz y la nueva realidad de los jueces y juezas de paz en el ordenamiento jurídico español”. A Sonia Calanza López, i Ixusco Ordeñana Gezuraga, *Guía para la aplicación práctica de la LO 1/2025: medidas de eficiencia procesal*. Aranzadi, 2025.

———. “La reina que sobrevive sin reino o de la Oficina de Justicia en el municipio sin (¿o con?) juez de paz. Lectura crítica de la ‘evolución’ de los Juzgados de Paz implementada por la Ley Orgánica 1/2025 de medidas en materia de eficiencia del Servicio Público de Justicia”. *Revista General de Derecho Procesal* 66 (2025).

Parajó Calvo, Margarita. “La Ley Orgánica 1/2025, de 2 de enero, de Eficiencia del Servicio Público de Justicia: una primera aproximación en clave local”. *El Consultor de los Ayuntamientos* 2 (2025).

Mitjans adequats de solució de controvèrsies

Bernadí Gil, Xavier. “Nous avenços (normatius) de la mediació administrativa”. *Revista Catalana de Dret Públic*. Blog, 4 de juny de 2025.

Blázquez Martín, Raquel. “El impacto de los medios adecuados de solución de controversias en el proceso civil tras la Ley Orgánica 1/2025, 2 de enero, de medidas en materia de eficiencia del Servicio Pública de Justicia”. *Diario La Ley* 10643 (2025).

Dobarro Gómez, Cristóbal. “La ausencia de la mediación administrativa en la reciente Ley Orgánica 1/2025, de Medidas para la Eficiencia de la Justicia”. *Revista Vasca de Administración Pública* 132 (2025): 367-384.

Espino Hernández, Luis Diego, i Blanca Otero Otero. “El requisito de procedibilidad introducido por la Ley Orgánica 1/2025 de 2 de enero en relación con determinados procedimientos judiciales”. *Diario La Ley* 10777 (2025).

Fernández, Miguel. “La ley de eficiencia procesal y los MASC (capítulo I)”. Blog Hay Derecho, 31 de marzo de 2025.

Forcadell i Esteller, Xavier. “La mediación administrativa: Entre el dret a una bona administració i l'eficiència del servei públic de justícia”. *Món Jurídic* 358 (2025): 24-25.

Fuentes-Lojo, Alejandro. “La importancia de autonomía privada en los MASC”. *Diario La Ley* 10752 (2025).

Gómez Linacero, Adrián. “Nueva Ley de Eficiencia de la Justicia. Propuesta de unificación de criterios del requisito de procedibilidad de los MASCS”. *Diario La Ley* 10705 (2025).

Jerez Delgado, Carmen. “Los MASC, tras la Ley Orgánica 1/2025, de 2 de enero, de medidas en materia de eficiencia del Servicio Público de Justicia”. *Revista crítica de derecho inmobiliario* 807 (2025): 191-226.

López Chocarro, Ignacio. “La aplicación de los MASC y el principio *pro actione* o la urgente necesidad de revisar algunos criterios orientadores fijados por las juntas de jueces sobre el requisito de procedibilidad impuesto por la L.O. 1/2025”. *Diario La Ley* 10784 (2025).

Mateu de Ros, Rafael. "Algunas consideraciones sobre la Ley Orgánica 1/2025". *La Ley. Mediación y arbitraje* 22 (2025).

Perea González, Álvaro, Íñigo Herrero Elejalde, Adrián Gómez-Linacero Corraliza, Nicolás Noms Heredia, i José Ignacio Martínez Pallarés. "Diálogos para el futuro judicial XCV. MASC: claves de un nuevo paradigma (1a parte)". *Diario La Ley* 10683 (2025).

Perea González, Álvaro, Manuel Turmo Peña, Rafael Castillo Felipe, Alfredo Villaescusa García, i Cristina Regalado. "Diálogos para el futuro judicial XCVI. MASC: claves de un nuevo paradigma (2a parte)". *Diario La Ley* 10693 (2025).

Perea González, Álvaro, Raquel Blázquez Martín, Rocío Ortega Atienza, Diego Fierro Rodríguez, i Óscar Pérez Núñez. "Diálogos para el futuro judicial XCVII. MASC: claves de un nuevo paradigma (3a parte)". *Diario La Ley* 10704 (2025).

Ramos, Lidia. "Els mitjans adequats de solució de controvèrsies: un nou enfocament per a l'eficiència en la justícia civil i mercantil". *Icablog*, 14 d'abril de 2025.

Santos Echevarría, Rafael. "Ley Orgánica 1/2025, de 2 de enero, de Medidas de Eficiencia del Servicio Público de Justicia: Un nuevo requisito de intento de solución extrajudicial". *Diario La Ley* 10712 (2025).

Llei orgànica de mesures en matèria d'eficiència del servei públic de justícia

Calaza López, Sonia. "Decálogo procesal de urgencia: claves de la reforma de la ley orgánica de medidas en materia de eficiencia del servicio público de justicia". *Diario La Ley* 10645 (2025).

Cánovas Fernández, Napoleón. "Claroscuros de la Ley Orgánica 1/2025, de 2 de enero, de medidas en materia de eficiencia del Servicio Público de Justicia". *La ley penal* 172 (2025).

De la Cuesta Bermejo, Gorka. "Fortalezas, oportunidades, debilidades, y amenazas en la Ley Orgánica 1/2025, de 2 de enero, de medidas en materia de eficiencia del servicio público de Justicia: Estudio en clave jurisdiccional". A Sonia Calaza López, i Ixusko Ordeñana Gezuraga, coord., *Guía para la aplicación práctica de la LO 1/2025: medidas de eficiencia procesal*, 287-310. Madrid: Aranzadi La Ley, 2025.

De Paz, Silvia, Javier Sánchez, i Jorge Walser. "Las claves de la Ley Orgánica en materia de eficiencia del Servicio Público de Justicia". *Actualidad Jurídica Aranzadi* 1014 (2025).

Fernández López, María Amaya. "La nueva estructura jurisdiccional tras la ley orgánica 1/2025, de 2 de enero, de medidas de eficiencia del servicio público de justicia". *Revista*

de la asociación de profesores de derecho procesal de las universidades españolas 11 (2025): 61-92.

Fernández Rozas, José Carlos. “Reforma y modernización de la Justicia: el impacto de los métodos adecuados en un sistema en transformación tras la Ley Orgánica 1/2025, de 2 de enero, de medidas en materia de eficiencia del servicio público de justicia”. *La Ley. Mediación y arbitraje* 22 (2025).

López Donaire, Mª Belén. “Las principales novedades de la LO 1/2025, de 2 de enero, de medidas en materia de eficiencia del servicio público de justicia: ¿Hacia una justicia ágil, eficiente y moderna?”. *Actualidad administrativa* 1 (2025).

Magro Servet, Vicente. *Guía práctica sobre solución extrajudicial de conflictos civil y mediación penal: Análisis de la Ley Orgánica 1/2025, de 2 de enero, de medidas en materia de eficiencia del Servicio Público de Justicia*. Madrid: Aranzadi La Ley, 2025.

Merino Merchán, José Fernando. “Consideraciones críticas sobre la Ley Orgánica 1/2025, de 2 de enero, de medidas de eficiencia del servicio público de justicia”. *La Ley. Mediación y arbitraje* 22 (2025).

Olaso Arrillaga, Francisco Javier: “Un nuevo modelo organizativo de la Administración de Justicia: Ley Orgánica 1/2025, de 2 de enero, de Medidas en Materia de Eficiencia del Servicio Público de Justicia”. A Sonia Calaza López, i Ixusko Ordeñana Gezuraga, coord., *Guía para la aplicación práctica de la LO 1/2025: medidas de eficiencia procesal*, 323-339. Madrid: Aranzadi La Ley, 2025..

Planchadell Gargallo, Andrea. “Ley Orgánica 1/2025, de 2 de enero, de medidas en materia de eficiencia del Servicio Público Justicia”. *Revista de derecho y proceso penal* 77 (2025).

Soldevila Fragoso, Santiago. “Ley de eficiencia del Servicio Público de Justicia: ¡Ojalá sea cierto!”. *Actualidad administrativa* 2 (2025).

Vargas Cabrera, Bartolomé. “La LO 1/2025 de eficiencia del servicio público de Justicia. Perspectiva general crítica”. *Práctica de tribunales* 175 (2025).

Altres documents

Plan estratégico: Período 2023-2025. Secretaría de Gobierno del Tribunal Superior de Justicia de Catalunya. Septiembre, 2023.

Fórum de unificación de criterios en relación con los MASC como requisito de procedibilidad establecido en la LO 1/2025. Letrados de la Administración de Justicia de Barcelona capital y provincia. 20 y 21 de marzo de 2025.

